

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального права**

**Навчально-методичний посібник
для занять в академічних групах
з навчальної дисципліни**

**«СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗА
ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ»**

для студентів III курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

Харків, 2023

УДК ---

У к л а д а ч і:

Ю. В. Баулін (теми 3, 5, 17), В. В. Базелюк (теми 7, 12), А. О. Байда (теми 8, 12), М. В. В'юник (тема 1), О. В. Горностай (тема 6), М. Є. Григор'єва (тема 7), С. В. Гринчак (теми 5, 8), Ю. В. Гродецький (тема 4), Л. М. Демидова (тема 14), Ю. І. Дем'яненко (теми 4, 16), О. В. Євдокімова (тема 10), Ю. Ю. Забуга (теми 6, 10), О. В. Зайцев (тема 15), В. М. Киричко (тема 16), Н. В. Маслак (тема 11), К. А. Новікова (тема 2), Ю. А. Пономаренко (теми 1, 2, 3, 17), О. Е. Радутний (тема 13), М. А. Рубашенко (тема 9), Ю. С. Таволжанська (тема 13), О. В. Харитонova (тема 11), Н. В. Шульженко (тема 14).

Навчально-методичний посібник для занять в академічних групах з навчальної дисципліни «Система кримінально-правових засобів за законодавством України» для студентів III курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / [уклад.: Ю. А. Пономаренко та ін.] за ред. Ю. А. Пономаренка. – Харків, 2023. – 122 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2023

Тема І

Поняття, ознаки і класифікація кримінально-правових засобів за законодавством України

1. Кримінально-правові засоби. Поняття і ознаки кримінально-правових засобів.
2. Приписи кримінального закону про кримінально-правові засоби. Система приписів кримінального закону про кримінально-правові засоби.
3. Класифікації кримінально-правових засобів. Критерії класифікації кримінально-правових засобів. Каральні і некаральні кримінально-правові засоби. Примусові і заохочувальні кримінально-правові засоби.
4. Кримінальна відповідальність. Засоби кримінальної відповідальності: покарання, пробація («випробування»), судимість.
5. Інші кримінально-правові засоби. Поняття, види, класифікація: **а)** спеціальна конфіскація; **б)** обмежувальні заходи; **в)** примусові заходи медичного характеру; **г)** примусове лікування; **г)** примусові заходи виховного характеру; **д)** заходи кримінально-правового характеру для юридичних осіб

Тема 2

Штраф і конфіскація майна як види покарання

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Безподатченко, перебуваючи з 17 лютого 2015 року по 08 квітня 2016 року, на посаді директора ТОВ «ЛП Паливно-енергетична компанія» (далі – ТОВ «ЛП ПЕК»), яке взяте на податковий облік в органах державної податкової служби та яке зареєстроване платником податку на додану вартість, застосував схему ухилення від сплати податків шляхом відображення в податковому обліку безтоварних операцій із суб'єктами господарювання з ознаками фіктивності.

Як встановлено судом, Безподатченко, з метою ухилення від сплати податків, передав бухгалтеру підприємства Нічогонезнайкіній первинні бухгалтерські документи по начебто взаємовідносинах з ПСП «Огульчанське», ФГ «Крокос» та ТОВ «Ла-Пас» для використання в бухгалтерському та податковому обліках, достовірно знаючи, що насіння соняшнику, олію соняшникову та транспортні послуги у вказаних підприємств не купував, а фактично вказані товари та послуги були придбані у невстановлених слідством осіб. На порушення п. 44.1 ст. 44, п. 198.1, п. 198.2, п. 198.6 ст. 198 ПКУ, в результаті відображення в податковому обліку ТОВ «ЛП ПЕК» безтоварних операцій з придбання товарів та послуг у

ПСП «Огульчанське», ФГ «Крокос» та ТОВ «Ла-Пас», безпідставного завищення податкового кредиту у сумі 6 619 173, 17 грн., Безподатченко занизив податкові зобов'язання з податку на додану вартість ТОВ «ЛП ПЕК», тобто умисно ухилився від сплати податку на додану вартість за період квітень-червень 2015 року у сумі 4 329 418 грн.

Вироком Чернігівського апеляційного суду Безподатченко визнаний винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 366 і ч. 3 ст. 212 КК та засуджений:

– за ч. 1 ст. 366 КК України у виді штрафу у розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто у сумі 3400 грн. з позбавленням права обіймати певні посади строком на 1 рік.

– за ч. 3 ст. 212 КК України у виді штрафу у розмірі двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто в сумі 340000 грн. з позбавленням права обіймати певні посади строком на два роки з конфіскацією всього майна, що є власністю засудженого.

На підставі ч. 1 ст. 70 КК України шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим призначити Безподатченку остаточне покарання у виді штрафу у розмірі двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто у сумі 340000 грн. з позбавленням права обіймати певні посади з конфіскацією всього майна, що є власністю засудженого.

У яких межах суд міг призначити штраф Безподатченку за кожен з учинених ним злочинів? Чи міг суд призначити Безподатченку штраф у розмірі, що виходив би за межі, встановлені у санкції? Яку мінімальну і максимальну суму штрафу суд міг призначити Безподатченку за кожен злочин? Чи міг суд призначити Безподатченку конфіскацію майна за злочин, передбачений ч. 3 ст. 212? З яких підстав він міг її не призначити?

Завдання 2. Рулеткін визнаний винним у тому, що він, маючи досвід роботи у сфері грального бізнесу з використанням ігрових автоматів, переслідуючи умисну корисливу мету, направлену на організацію зайняття гральним бізнесом, з метою отримання неконтрольованого державою прибутку, в порушення вимог ст. 2 Закону України «Про заборону грального бізнесу в Україні» №1334-VI від 15.05.2009, 29 вересня 2013 року незаконно організував зайняття гральним бізнесом у приміщенні за адресою, що на праві власності належить його матері, яке з метою приховання своїх злочинних дій, замаскував під виглядом роботи більярдного клубу.

Функціонування вказаного закладу під керівництвом Рулеткіна здійснювалося у закритому режимі в період часу з 29.09.2013 до 21.08.2014, до якого, Рулеткін попередньо організував завезення та розміщення столів

для гри в більярд, а також грального обладнання у вигляді гральних автоматів та з метою унеможливлення стороннього доступу до цього закладу, обладнав його камерами відео-спостереження, а також для повноцінного функціонування вказаної злочинної діяльності, використав оплачувану роботу трьох найманих працівників.

Вказані дії Рулеткіна кваліфіковані за ч.1 ст.203² КК України, як зайняття гральним бізнесом.

Суд встановив також наступні обставини:

1) обвинувачений станом на 2013-2014 роки не був зареєстрований як приватний підприємець, не займався будь-якою діяльністю, і їх родина жила на доходи дружини (без конкретизації, від якої саме діяльності)

2) розмір незаконно отриманого Рулеткіним доходу від заняття гральним бізнесом органами досудового слідства не встановлений і в суді не доведений;

3) водночас, станом на 2014 рік Рулеткін мав у своїй власності, окрім іншого коштовного майна, три дорогих автомобілі – «Мерседес Бенц Віто» 2009 року випуску, «Хюндай Генезіс» 2012 року випуску, «Хаммер Н3» .

4) Рулеткін за місцем проживання характеризується позитивно, раніше не судимий, одружений, має на утриманні двох неповнолітніх дітей.

5) обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання, не встановлено.

Напишіть мотивувальну (в частині обґрунтування виду і розміру покарання) та резолютивну (в частині призначення покарання) частини вироку Рулеткіну.

Завдання 3. Вироком суду Хабарчук визнаний винним та засуджений за те, що він, перебуваючи на посаді сільського голови, будучи посадовою особою, що займає відповідальне становище, в період часу з 15 березня 2011 року по 17 березня 2011 року, склав та підписав завідомо недостовірні рішення сесії сільської ради. 17 березня 2011 року близько 19.00 години Хабарчук передав ці рішення Злозадумченку та одержав від нього за їх видачу, тобто за виконання в інтересах Злозадумченка дій, пов'язаних з використанням наданих йому службових повноважень, неправомірну вигоду в сумі 160000 гривень та 5000 доларів США, що згідно з офіційним курсом НБУ на той час складало 39719,5 грн., на загальну суму 199719,5 грн.

За вироком Новомосковського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 21 листопада 2016 року Хабарчук засуджений за ч. 2 ст. 368 КК України до покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років, з

позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій на строк 3 роки, з конфіскацією всього майна, яке належить йому на праві власності. На підставі ст. 75 КК України Хабарчука звільнено від відбування основного покарання у виді позбавлення волі з випробуванням строком на 3 роки та покладено на нього обов'язки, передбачені ст. 76 КК України.

Ухвалою Апеляційного суду Дніпропетровської області від 02 лютого 2017 року вирок Новомосковського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 21 листопада 2016 року щодо Хабарчука залишено без зміни.

З яких підстав конфіскація майна не може бути призначена у випадках, коли вона передбачена в санкції статті як обов'язкове покарання? Чи мав суд підстави для призначення конфіскації майна Хабарчуку?

Завдання 4. Коноплянкін восени 2015 року, маючи умисел на незаконне придбання та зберігання особливо небезпечного наркотичного засобу – канабісу, на березі річки Сіверський Донець у м. Лисичанську Луганської області, зібрав листя рослини коноплі, які приніс до гаражу, де висушив, подрібнив та помістив у скляну банку з метою подальшого особистого вживання. Надалі, Коноплянкін розмістив подрібнені листя конопель у 6 паперових згортків та у період з осені 2015 року по 21 березня 2016 року зберігав їх у гаражі та в автомобілі. У подальшому, 27 лютого 2016 року Коноплянкін, прямуючи на автомобілі марки «Шевроле Лачетті» з м. Лисичанськ Луганської області до м. Ростов-на-Дону Російської Федерації, зберігаючи під капотом автомобіля та у власному верхньому одязі 3 згортки з канабісом загальною масою у перерахунку на суху речовину 58,26 гр, прибув до митного поста «Мілове», де під час проходження митного контролю наркотичний засіб був виявлений у нього співробітниками митниці. Крім того, під час обшуку у будинку Коноплянка було виявлено та вилучено 3 паперових згортки з канабісом, загальною масою у перерахунку на суху речовину 3,39 гр.

Досудовим слідством і під час судового розгляду не було встановлено, що Коноплянкін мав бажання одержати внаслідок вчинення злочину матеріальні блага для себе або інших осіб, одержати чи зберегти певні майнові права, уникнути матеріальних витрат чи обов'язків або досягти іншої матеріальної вигоди.

Вироком Апеляційного суду Луганської області від 29 березня 2018 року Коноплянкін засуджений за:

- ч. 1 ст. 15, ч. 2 ст. 305 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 6 років 6 місяців з конфіскацією частини майна;

- ч. 1 ст. 309 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки.

На підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів визначено Коноплянкіну, шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 6 років 6 місяців з конфіскацією частини майна.

*Чи мав суд підстави для призначення конфіскації майна Коноплянкіну?
Чи належним чином визначений розмір майна, що підлягає конфіскації?*

Тема 3

Позбавлення звання і позбавлення права як види покарання

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Під час тимчасової окупації території України громадянин України Зрадченко став співпрацювати з ворогом і добровільно зайняв посаду, не пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконному органі влади, створеному на тимчасово окупованій території. Вироком суду Зрадченко визнаний винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 111¹, за санкція за яке передбачає покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.

Судом встановлено такі характеристики особи Зрадченка:

- 1) має вік 67 років, стан здоров'я задовільний;
- 2) є підполковником Збройних Сил України в запасі, на момент початку окупації впродовж більше ніж 10 років знаходився на пенсії у зв'язку із вислугою років, ніде не працював;
- 3) кримінальне правопорушення вчинив з ідейних міркувань, у його вчиненні не розкаюється;
- 4) матеріальної, фізичної чи будь-якої іншої шкоди від вчиненого ним кримінального правопорушення, не встановлено;
- 5) за місцем проживання характеризується виключно позитивно, бере активну участь у житті сільської громади, має велику кількість попередніх заслуг;
- 6) має на утриманні дружину – особу з інвалідністю;
- 7) власного майна, яке могло б підлягати конфіскації чи на яке могло б

бути звернуте стягнення, органами досудового слідства не встановлено: все цінне майно, яким користуються Зрадченко і його дружина (будинок, автомобіль, побутова та інша техніка тощо) за документами є власністю їхнього повнолітнього сина;

Напишіть мотивувальну і резолютивну частину вироку у справі Зрадченка, зокрема, відобразивши в них відповіді на такі питання. Чи може бути йому призначене основне покарання у межах, встановлених у санкції? Чи може бути йому призначене основне покарання, встановлене у санкції, нижче нижчої межі? Чи може бути йому призначене основне покарання більш м'яке, ніж встановлене у санкції? Чи може бути йому призначене додаткове покарання, що передбачене у санкції? Чи може бути йому призначене додаткове покарання, що не передбачене у санкції?

Завдання 2. Підприємець Ковбасенко, що мав магазин з продажу м'ясних виробів у невеликому райцентрі, з метою усунення свого конкурента Саленка, протиправно вимагав від нього припинити підприємницьку діяльність, погрожуючи вбивством йому і його сім'ї. За вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 206 КК України, був засуджений до основного покарання у виді штрафу в сумі 300.000 гривень і додаткового покарання у виді позбавлення права займатися підприємницькою діяльністю строком на 4 роки.

Від імені прокурора, що брав участь у кримінальному провадженні, складіть апеляційну скаргу на цей вирок в частині призначеного покарання, звернувши, зокрема увагу на таке. Чи відповідають законові вид і розмір основного покарання? Чи відповідають законові вид, зміст і розмір додаткового покарання? Чи відповідають законам поєднання основного покарання з додатковим?

Завдання 3. Злодійчук був засуджений за сукупністю трьох кримінальних правопорушень і йому було призначено за кожне окреме з цих правопорушень такі види і розміри покарань:

1) за ч. 1 ст. 111¹ – позбавлення права обіймати посади, пов'язані з виконанням функцій представника влади строком на 10 років;

2) за ч. 1 ст. 212 – штраф у сумі 10.000 н.м.д.г. з позбавленням права займатися підприємницькою діяльністю строком на 3 роки.

3) за ч. 1 ст. 286 КК – штраф у сумі 4.000 н.м.д.г. з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на 3 роки;

Визначте, яке основне (основні) і додаткове (додаткові) покарання можуть бути остаточно призначені йому за сукупністю цих кримінальних

правопорушень? З якого моменту почнеться відбування покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю?

Завдання 4. Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права Хацапетівського державного університету внутрішніх справ майор поліції Бандитенко під час практичного заняття з кримінального права умисно заподіяв курсантові Невинному тяжке тілесне ушкодження. За цей злочин, що був кваліфікований за ч. 1 ст. 121 КК України, Бандитенко був засуджений до позбавлення волі на строк 7 років з позбавленням права працювати у навчальних закладах строком на три роки та з позбавленням спеціальних звань кандидата юридичних наук і майора поліції.

Чи відповідає вимогам закону призначення додаткових покарань?

Тема 4

Громадські роботи і виправні роботи як види покарання

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 296 КК України, Скромного (який вчинив грубе порушення громадського порядку з явною неповагою до суспільства, яке полягало у наступному – під час святкування Дня вчителя в кафе «Світлячок», перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, зі словами «Алкоголь – це зло» розбив стійку з алкоголем, заподіяв матеріальних збитків на суму 187 тисяч гривень та легкі тілесні ушкодження бармену, який намагався припинити його дії, а також непристойно висловлювався) з урахуванням положень ст. 69 КК України було засуджено до виправних робіт з відрахуванням із заробітку 18,8 відсотків у дохід держави.

При призначенні покарання з урахуванням положень ст. 69 КК України суд врахував наступне:

- визнання вини та готовність відшкодувати заподіяну шкоду;
- вчинення кримінального правопорушення вперше;
- Скромний є вчителем біології вищої категорії та має стаж роботи у закладах освіти понад 15 років;
- за місцем роботи характеризується виключно позитивно;

- є волонтером Центру підтримки безпритульних тварин;
- в інтересах науки заповів після смерті своє тіло медичному університету для проведення експериментів.

У своїх зверненнях до суду Скромний неодноразово заявляв, що свою вину визнав повністю, кається, заподіяну шкоду відшкодує по можливості, бо зараз не має стільки грошей, та просить не карати суворо і не призначати покарання, яке б унеможливило викладання, бо робота в школі – це сенс його життя.

Також судом було задоволено клопотання Скромного щодо відбування покарання не за місцем роботи, а в сусідньому районі, де він вже домовився про прийняття його на роботу, але за умови винесення вироку, не пов'язаного з позбавлення волі. Своє клопотання він мотивував тим, що йому соромно буде продовжувати працювати разом з колегами та учнями, бо вони були свідками його вчинку та їм відомо про розгляд справи в суді.

Прокурор заперечував законність та обґрунтованість застосування покарання у виді виправних робіт та неможливість його призначення особі, яка вчинила хуліганство та працює вчителем, адже це суперечить моральним цінностям та засадам нашого суспільства. А також тому, що Скромний має відшкодувати заподіяну матеріальну шкоду, а покарання у виді виправних робіт покладає на нього додаткові фінансові навантаження. Крім того, суд не мав права призначати виправні роботи з відбуванням за місцем роботи, в яке Скромний на момент винесення вироку ще не працював.

Проаналізуйте рішення суду та аргументи прокурора та напишіть власну мотивувальну та резолютивну частину. Проаналізуйте обставини, які суд врахував як підстави для застосування ст. 69 КК України. Як суд має обґрунтувати призначення покарання, не передбаченого в санкції статті, яке є більш суворим, ніж штраф, передбачений як вид покарання в санкції ст. 296 КК України? Чи правомірно суд визначив відсоток відрахування із заробітку в дохід держави з десятими – 18,8%? Розгляньте випадки доцільності та недоцільності призначення виправних робіт особі в залежності від виду вчиненого правопорушення та місця роботи особи, аргументуйте свої судження. Чи має суд при призначенні виправних робіт враховувати матеріальний стан обвинуваченого? Чи може суд призначити виправні роботи з відбуттям за місцем роботи, в якому обвинувачений на момент винесення вироку ще не працював?

Завдання 2. Слідством було встановлено, що громадянин Скриня, будучи приватним підприємцем, надавав послуги з тимчасового зберігання речей. У січні громадянка Яблучна передала йому на зберігання пакунок з 5-

ма дороговартісними мобільними телефонами марки Apple. Через деякий час Скриня вирішив заволодіти одним з них та подарувати своїй дружині на річницю весілля, що й зробив. А через 10 днів вилучив ще один телефон та подарував невстановленій особі на день закоханих.

За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 191 КК України Скрині суд призначив покарання у виді виправних робіт на 1 рік з відрахуванням 10% доходу щомісяця в прибуток держави з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю, на 6 місяців.

За вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 191 КК України (вчинене повторно), з урахуванням положень ст. 69 КК України суд призначив покарання у виді виправних робіт на 14 місяців з відрахуванням 10 % доходу щомісяця в прибуток держави з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю, на 6 місяців.

Відповідно до ч.1 ст.70 КК України за сукупністю злочинів шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим покаранням призначити покарання у виді виправних робіт на 14 місяців з відрахуванням 10% доходу щомісяця в прибуток держави з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю, на 6 місяців.

Знайдіть помилки, яких припустився суд, та обґрунтуйте своє рішення. Чи можна призначати виправні роботи приватним підприємцям? Від яких фінансових надходжень особи має бути встановлено перерахунок коштів та куди? Визначте особливості призначення додаткового двоскладного покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю? Чи вірно суд призначив покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

Завдання 3. 01 квітня 16-тирічного Креативного було затримано під час розмальовування непристойними малюнками та написами паркану біля Справедливого суду Прекрасного району міста Харкова.

За ці дії Креативний був засуджений за ч. 1 ст. 296 КК України з призначенням покарання з урахуванням положень ст. 69 КК до 60-ти годин громадських робіт, які мають полягати у відновленні первинного фарбового покриття огороження території Справедливого суду Прекрасного району міста Харкова.

Як підстави для застосування ст. 69 КК України суд визнав:

- особа є неповнолітньою;
- вчинила кримінальне правопорушення вперше;

- свою вину визнав, вибачився та просить не карати суворо;
- вчиться у коледжі архітектури, дизайну та мистецтв, де характеризується позитивно.

Відбувши за 25 днів 55 годин громадських робіт та виконавши весь об'єм визначених йому робіт, Креативний, скориставшись «гарячими знижками» на квитки, поїхав до Одеси на відпочинок. Через 14 днів після повернення з вікенду Креативному було вручено підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 389 КК України (ухилення від відбuvання покарання у виді громадських робіт). Згодом, за вчинення цього кримінального правопорушення суд прийшов до висновку про неможливість призначення покарань, визначених у санкції ч. 2 ст. 289 КК України (арешту через наявну в обвинуваченого хворобу – клаустрофобію 4 ступеня, обмеження волі через те, що обвинувачений є неповнолітнім), та вирішив застосувати положення ст. 69 КК України і призначити більш м'яке покарання, ніж передбачені в санкції, а саме у виді 100 годин громадських робіт з відбуттям у господарській частині Справедливого суду Прекрасного району міста Харкова. В апеляційній скарзі адвокат Креативного просив визнати діяння свого підзахисного малозначним діянням та не притягувати до кримінальної відповідальності, обґрунтовуючи свою позицію тим, що Креативний своїми діями не заподіяв і не міг заподіяти якоїсь шкоди охоронюваному законом суспільним відносинам, а об'єм роботи, який йому був визначений, виконав в повному об'ємі.

Який орган має визначати вид громадських робіт та місце їх відбuvання? До яких видів робіт можна залучати осіб, яким призначене покарання у виді громадських робіт? Які особливості порядку відбuvання покарання у виді громадських робіт для неповнолітніх? Чи правильно здійснено перехід до більш м'якого покарання, не передбаченого в санкції статті? Проаналізуйте аргументи, наведені адвокатом, щодо визнання діяння Креативного малозначним діянням, зробіть відповідні висновки. Яке покарання суд має призначити за сукупністю вироків?

Тема 5

Обмеження свободи, арешт, позбавлення волі на певний строк як види покарання

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Сімнадцятирічна Крадіжкіна визнана винною у вчиненні повторно крадіжки (ч. 2 ст. 185 КК). Суд, беручи до уваги, що обмеження волі неповнолітнім не призначається (ч. 3 ст. 61 КК) і вважаючи, що передбачене позбавлення волі буде занадто суворим видом покарання для Крадіжкіної, а також не знайшовши підстав для призначення більш м'якого покарання, ніж передбачене законом (ст. 69 КК) призначив їй мінімальне передбачене санкцією ч. 2 ст. 185 покарання – арешт строком на три місяці.

Після набрання вироком законної сили і направлення Крадіжкіної до арештного дому під час первинного медогляду засудженої у неї було діагностовано вагітність, що настала уже після винесення вироку.

Чи міг суд призначити Крадіжкіній арешт як вид покарання? Чи правильно суд визначив строк арешту для Крадіжкіної? Чи міг суд звільнити Крадіжкіну від відбування призначеного арешту з випробуванням? Яке рішення може прийняти суд у зв'язку з виявленням у Крадіжкіної вагітності під час відбування арешту?

Завдання 2. Ув'язнений відбував покарання виді обмеження волі строком на 4 роки. Після відбуття 3 років і 6 місяців цього виду покарання він подав клопотання про заміну йому невідбутої частини покарання іншим більш м'яким видом. Суд замінив йому невідбуту частину обмеження волі арештом строком на 6 місяців. Ув'язнений з посиланням на підп. «а» п. 2 ч. 1 ст. 72 КК оскаржив це рішення суду, вважаючи, що до нього застосований більш суворий вид покарання, ніж він до цього відбував.

Чи міг суд замінити невідбуту частину обмеження волі арештом? Якими іншими видами покарання суд міг замінити невідбуту частину обмеження волі? З яких інших підстав невідбута частина обмеження волі могла бути замінена Ув'язненому іншим більш м'яким покаранням? З яких підстав Ув'язнений міг бути звільнений від подальшого відбування обмеження волі?

Завдання 3. Забіякіна була засуджена за ч. 3 ст. 286 КК до восьми років позбавлення волі. Після відбуття трьох років цього покарання у неї була діагностована вагітність і суд на підставі ч. 1 ст. 83 КК звільнив її від подальшого відбування покарання до досягнення дитиною трирічного віку. Після досягнення дитиною трирічного віку суд на підставі ч. 4 ст. 83 КК замінив Забіякіній невідбуту частину позбавлення волі (5 років) обмеженням волі на той же строк.

Чи відповідало вимогам закону звільнення Забіякіної від позбавлення

волі? Чи відповідала вимогам закону подальша заміна невідбутої частини позбавлення волі обмеженням волі?

Завдання 4. П'ятнадцятирічний Угрюмий засуджений за вчинення умисного вбивства (ч. 1 ст. 115 КК) до позбавлення волі строком на 12 років. Після відбуття 2 років призначеного йому покарання у кримінально-виконавчій установі він вчинив ще одне умисне вбивство (п. 13 ч. 2 ст. 115 КК), за яке засуджений до 13 років позбавлення волі.

Чи міг суд призначити Угрюмому такі строки позбавлення волі за перший і другий злочини? В яких межах Угрюмому може бути визначене остаточне покарання? З яких підстав Угрюмий може бути достроково звільнений від відбування остаточного покарання?

Тема 6

Довічне позбавлення волі як вид покарання

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Безсоромний був засуджений за ч. 2 ст. 156 КК за вчинення розбещення малолітньої Ангельської до позбавлення волі строком на 5 років з позбавленням права обіймати педагогічні посади у закладах середньої освіти строком на 3 роки, зі звільненням від відбування основного покарання з випробуванням зі встановленням іспитового строку 3 роки.

Через 3 місяці після початку іспитового строку Безсоромний згвалтував малолітню Ангельську.

Засуджуючи його за ч. 6 ст. 152 КК до довічного позбавлення волі, суд мотивував вибір цього виду покарання тим, що більш м'яке покарання у виді позбавлення волі на певний строк, яке було призначене йому за раніше вчинений злочин, виявилось не достатнім для його виправлення і попередження вчинення ним нових злочинів (ч. 2 ст. 65 КК), а тому суд не вважає за можливе застосувати позбавлення волі на певний строк і призначає йому довічне позбавлення волі (ч. 1 ст. 64 КК).

Призначеним довічним позбавленням волі суд поглинув невідбуту частину основного і додаткового покарань, призначених за попереднім вироком.

Чи міг суд призначити довічне позбавлення волі за другий злочин? Чи належним чином суд визначив остаточне основне покарання за сукупністю вироків?

Завдання 2. Правознавченко, який відбував довічне позбавлення волі з 29.07.2003, звернувся до місцевого суду з клопотанням про дострокове звільнення його від відбування цього виду покарання. В обґрунтування клопотання зазначив, що він був засуджений до довічного позбавлення волі, на цей час відбувши 15 років призначеного йому покарання, вважає, що відповідно до практики Європейського Суду з прав людини відпали обґрунтовані підстави для подальшого тримання його в установі виконання покарань, так як це суперечить ст. 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року та ст. 28 Конституції України, тому звернувся до суду з цим клопотанням в порядку ч. 1, п. 1 ч. 2 ст. 539 КПК України.

Судом було встановлено, що він за час відбування покарання зарекомендував себе з позитивної сторони, поведінку не порушував, мав лише одне стягнення 2009 році, проте воно погашено в установленому законом порядку.

Місцевий суд послався на рішення Європейського суду з прав людини від 12 березня 2019 року у справі «Петухов проти України» № 2, яким встановлено порушення Україною ст. 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року в частині застосування національними судами до осіб покарання у виді довічного позбавлення волі без можливості перегляду справи з подальшим звільненням від покарання, і яким ЄСПЛ прямо зобов'язав Україну реформувати систему перегляду довічного ув'язнення.

З огляду на це, місцевий суд вважав, що стаття 28 Конституції України та стаття 3 Конвенції мають бути застосовані у цій справі, не дивлячись на відсутність у Кримінальному кодексі України механізму дострокового звільнення від довічного позбавлення волі чи його заміни більш м'яким. Така відсутність механізму у Кримінальному кодексі України не узгоджується із Конституцією України, Конвенцією та вищевказаною практикою Європейського суду з прав людини, які мають бути застосовані безпосередньо, оскільки вони мають вищу юридичну силу, аніж КК України.

Враховуючи вищевикладене, зокрема, практику Європейського суду з прав людини, який чітко в своїх рішеннях вказує на прогалину в законодавстві України, які є наслідком порушення прав осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, а також те, що необґрунтована відмова в наданні

таким особам права на помилування є незаконною, та враховуючи позитивну характеристику на Правознавченка, його гарну поведінку за час відбування покарання, негативне сприйняття ним вчиненого злочину та прагнення стати на шлях виправлення, наміри продовжувати правозахисну діяльність, розвиток своєї освіти, здійснення благодійної діяльності, відсутність комунікаційних проблем із суспільством щодо працевлаштування у разі звільнення засудженого, оскільки останній має вісім професій, суд прийшов до висновку, що Правознавченко довів своє виправлення.

У зв'язку із цим на підставі положень статей 81, 82 Кримінального кодексу України, статей 537, 539 Кримінального процесуального кодексу України, ст. 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року, суд, постановив клопотання Правознавченка в порядку ч. 1, п. 1 ч. 2 ст. 539 КПК України задовільнити частково і замінити йому покарання у виді довічного позбавлення волі на покарання у виді позбавлення волі на строк 20 років, за умови належної поведінки останнього.

Прокурор подав апеляційну скаргу на цю ухвалу суду.

Від імені суддів апеляційного суду складить мотивувальну і резолютивну частини ухвали за результатами розгляду апеляційної скарги прокурора.

Завдання 3. Кохана дівчина повідомила Жорстокосердному про те, що вона вагітна від нього і запропонувала їм одружитися. У відповідь на це Жорстокосердний 21 квітня 2005 року з метою убивства наніс їй декілька ударів ножом і тільки завдяки своєчасно наданій кваліфікованій медичній допомозі дівчина вижила. У той же день Жорстокосердний був узятий під варту за підозрою у вчиненому злочині.

Вироком суду Жорстокосердний був засуджений за закінчений замах на умисне вбивство завідомо вагітної жінки (ч. 2 ст. 15, п. 2 ч. 2 ст. 115 КК) до довічного позбавлення волі. Вирок набув законної сили 21 жовтня 2005 року.

Розрахуйте дату, в яку Жорстокосердний буде звільнений від відбування покарання.

Завдання 4. Нездоровий вироком Апеляційного суду Хмельницької області від 13 листопада 2001 року був засуджений за сукупністю злочинів до довічного позбавлення волі з конфіскацією усього належного йому майна.

Згідно висновку комісійної судово-медичної експертизи у Нездорового діагностовано: повна сліпота обох очей в зв'язку з патологічними змінами очей: після травматичний рубець рогівки, зарощення зіниці, передня спайка

правого ока; більмо рогівки, субатрофія лівого очного яблчка III ступеню (офтальмологічний статус: VOD=0 (нуль), VOS=0 (нуль); а також після травматична енцефалопатія з ознаками значних розладів лікворо-динаміки (ліквор-гіпертензивний синдром, віддалені наслідки черепно-мозкової травми значного ступеню) із вестибулярною та вазо-вегетативною дисфункцією з пароксизмами по типу симпато-адреналових (прояви сильного дифузного головного болю, запаморочення, внутрішньо-черепного тиску, пригніченості, заторможеності).

На цей час у Нездорового вказані захворювання очей (повна сліпота обох очей в поєднанні з наслідками перенесеної черепно-мозкової травми) підпадають під вимоги «Переліку захворювань, які є підставою для подання до суду матеріалів про звільнення засуджених від подальшого відбування покарання», затвердженого Наказом Міністерства Юстиції і Міністерства охорони здоров'я України від 15.08.2014 року №1348/5/572 «Про затвердження порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі» (додаток №12, п.7 розділу VI).

З наявних та досліджених судом характеристики Нездорового вбачається, що він характеризується посередньо, дотримується норм, які визначають порядок, умови відбування покарання, розпорядок дня установи, за що чотири рази заохочувався правами начальника установи. У взаємовідносинах з засудженими не конфліктний, дотримується правомірних та ввічливих взаємовідносин з персоналом. Дбайливо ставиться до майна установи, бере участь в реалізації програми «Духовне відродження».

З дослідженої психологічної характеристики засудженого вбачається, що за психоемоційним станом у нього адекватна самооцінка, послідовний в вчинках та поведінці, має низький рівень агресивності та йому притаманна адекватна реакція на зауваження та поради.

Чи може Нездоровий за таких обставин бути звільненим від подальшого відбування довічного позбавлення волі на підставі ст. 84 КК України? Складіть мотивувальну і резолютивну частину ухвали суду про звільнення його від відбування довічного позбавлення волі чи відмову в такому звільненні.

Тема 7

Особливості застосування видів покарань щодо військовослужбовців

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Військовослужбовець строкової служби Безвідповідальний за вчинення кримінального проступку був засуджений до штрафу в сумі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Маючи можливість його сплатити, він, тим не менш, ухилився від сплати штрафу і засуджується за ч. 1 ст. 389 КК, яка передбачає покарання у виді виправних робіт на строк до двох років або обмеження волі на той самий строк.

Чи може суд призначити Безвідповідальному вид покарання у межах санкції ч. 1 ст. 389 КК? Чи може суд призначити Безвідповідальному арешт, службові обмеження для військовослужбовців чи тримання військовослужбовця у дисциплінарному батальйоні?

Завдання 2. Вироком місцевого суду Генеральченко засуджений за ч. 2 ст. 345 КК України за умисне заподіяння працівникові поліції легкого тілесного ушкодження у зв'язку з виконанням цим працівником своїх службових обов'язків. Санкція ч. 2 ст. 345 КК передбачає покарання у виді обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на той самий строк.

Вивченням особи засудженого встановлено, що він є військовослужбовцем контрактної служби Збройних Сил України, має військове звання сержант, є учасником бойових дій, раніше до кримінальної відповідальності не притягувався, позитивно характеризується за місцем проживання та служби, на обліку в неврологічному диспансері та в психоневрологічних відділеннях не перебуває. Відповідно до ст. 66 КК визнання вини, щире каяття, активне сприяння розкриттю злочину суд визнав обставинами, які пом'якшують покарання Генеральченка; обставиною, яка обтяжує покарання суд згідно зі ст. 67 КК визнав вчинення злочину в стані алкогольного сп'яніння.

Чи може суд призначити Генеральченку покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців? Чи може суд призначити Генеральченку покарання у виді тримання військовослужбовця у дисциплінарному батальйоні? Чи може суд призначити Генеральченку покарання у виді позбавлення військового звання?

Завдання 3. Молодший сержант Збройних Сил України Професоренко отримав від невстановленої особи завідомо підроблений офіційний документ – диплом спеціаліста та додаток до нього, видані Херсонським державним

технічним університетом, хоча в указаному вищому навчальному закладі ніколи не навчався. Далі Професоренко засвідчив копію вказаного диплома у приватного нотаріуса і подав її до відділення персоналу своєї військової частини з метою призначення на вищу посаду та отримання первинного офіцерського звання «молодший лейтенант».

На підставі наданих копій завідомо підробленого документа, керівництвом Міністерства оборони України, будучи введеним в оману, видано наказ про прийняття Професоренка, на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу, присвоєння йому первинного офіцерського звання «молодший лейтенант» та призначення на посаду начальника зв'язку – командира взводу. У результаті призначення на вказану посаду та присвоєння військового звання «молодший лейтенант» він протягом січня-грудня 2017 року незаконно отримав грошове забезпечення у сумі 15688,74 грн.

Вироком суду Професоренко визнаний винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 4 ст. 358 та ч. 3 ст. 410 КК України і йому призначене покарання: за ч. 4 ст. 358 КК України у виді 1 року обмеження волі; за ч. 3 ст. 410 КК України, із застосуванням ст. 69 КК України, у виді 2 років позбавлення волі. На підставі ч. 1 ст. 70 КК України, шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, Професоренку остаточно призначене покарання у виді 2 років позбавлення волі. На підставі ст. 58 КК України покарання у виді двох років позбавлення волі замінене на 2 (два) роки службового обмеження з відрахуванням десяти відсотків із суми грошового забезпечення в дохід держави. На підставі ст. 54 КК України Професоренко позбавлений військового звання «молодший лейтенант».

Чи відповідає законові призначення судом основного покарання? Чи відповідає законові призначення судом додаткового покарання? Вивчіть ст. 26 (зокрема: підпункт «е» пункту 2 частини 5) закону «Про військовий обов'язок і військову службу» і зробіть висновок щодо можливості подальшого відбування Професоренком покарання у виді службових обмежень.

Завдання 4. Військовослужбовиця контрактної служби Кохана за вчинення кримінального правопорушення була засуджена до покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців строком на 2 роки з вирахуванням 20 % із сум її грошового забезпечення. Під час відбування цього покарання Кохана завагітніла і звернулася до адвоката за консультацією щодо можливого звільнення її від подальшого відбування покарання або заміни його більш м'яким.

Від імені адвоката надайте Коханій фахову консультацію.

Тема 8

Особливості застосування видів покарань щодо неповнолітніх

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Сімнадцятирічний Хитромудрий, підвищуючи власні навички роботи програмістом, вчинив несанкціоновану розсилку повідомлень електрозв'язку («спам»), що призвело до порушення роботи комп'ютерної системи. Це його діяння було кваліфіковане за ч. 1 ст. 363¹ КК України.

Вивченням особи Хитромудрого встановлено, що він має 16 років і 7 місяців віку, є учнем денної форми навчання коледжу ветеринарної медицини, не працевлаштований, його сім'я є багатодітною і малозабезпеченою, він має статус дитини з інвалідністю, самостійного доходу, власних коштів або майна, на яке може бути звернене стягнення, не має, за місцем проживання і навчання характеризується позитивно, у скоєному розкаюється.

Чи можна Хитромудрому призначити види покарання, передбачені санкцією ч. 1 ст. 363¹ КК? Якщо так – то які і в якому розмірі / на який строк? Чи можна Хитромудрому призначити види покарання, не передбачені санкцією ч. 1 ст. 363¹ КК? Якщо так – то які і в якому розмірі / на який строк?

Завдання 2. У січні 2018 року Задирака, якому на той час ще було 17 років, спільно з невстановленою слідством особою вчинив хуліганство, яке було кваліфіковане за ч. 2 ст. 296 КК. Суд виносив йому вирок у лютому 2019 року, коли Задирака вже досяг повноліття, і призначив йому мінімальне передбачене санкцією ч. 2 ст. 296 КК покарання у виді 1 року обмеження волі. На підставі ст. 75 КК суд звільнив Задираку від відбування цього покарання з випробуванням зі встановленням іспитового строку тривалістю 3 роки.

Прокурор оскаржив цей вирок в апеляційному порядку, вважаючи що

обмеження волі не може бути призначене особі, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці до 18 років. Адвокат заперечував проти апеляційної скарги прокурора, висунувши проти неї три аргументи. По-перше, ч. 3 ст. 61 і ч. 1 ст. 98 КК, на його думку, забороняють призначати обмеження волі лише особам, неповнолітнім на момент винесення вироку, і не забороняють призначати це покарання особам, які були неповнолітніми в момент вчинення кримінального правопорушення, але досягли повноліття до моменту винесення вироку. По-друге, навіть якщо вважати, що вказане обмеження поширюється на осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у неповнолітньому віці, незалежно від їх віку на момент винесення вироку, то закон забороняє саме застосування обмеження волі, тобто його призначення з реальним відбуванням. У той же час Задирака був звільнений від реального відбування цього покарання, тому не можна вважати, що воно було до нього застосоване. По-третє, якщо суд не зможе призначити Задираці обмеження волі, то вимушений буде в межах санкції призначити більш суворий вид покарання – позбавлення волі, що буде порушенням ч. 2 ст. 65 КК.

Дайте аргументовані відповіді на питання: чи могло бути призначене обмеження волі Задираці? Чи міг він бути звільнений від його відбування з випробуванням? Яке рішення має винести апеляційний суд?

Завдання 3. Неповнолітній Беззаконенко був засуджений за ч. 1 ст. 185 КК до покарання у виді 80 годин громадських робіт. Вважаючи, що відбування цього покарання є для нього соромним, він ухилився від нього, за що був засуджений за ч. 2 ст. 389 КК до 6 місяців арешту. Далі за правилами ст. 71 КК до цього покарання суд приєднав невідбуту частину покарання за попереднім вироком (80 годин громадських робіт = 10 діб арешту) і остаточно призначив Беззаконенку за сукупністю кримінальних правопорушень 6 місяців і 10 діб арешту. Від відбування цього остаточного покарання, пославшись на статті 75 і 104 КК суд звільнив Беззаконенка з випробуванням і встановив йому іспитовий строк тривалістю 1 рік.

Який вид (які види) покарання і в межах яких строків суд міг призначити Беззаконенку відповідно до санкції ч. 2 ст. 389 КК? Який вид (які види) покарання і в яких межах суд міг призначити, якби встановив передбачені ч. 1 ст. 69 КК підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж передбачене законом? Чи дотримався суд вимог закону при визначенні остаточного основного покарання за сукупністю вироків? Чи дотримався суд вимог закону при звільненні Беззаконенка від відбування остаточного основного покарання з випробуванням?

Завдання 4. 17-річний Бузувір вчинив незакінчений замах на зґвалтування малолітньої і його діяння було кваліфіковане за ч. 3 ст. 15, ч. 5 ст. 152 КК України.

Під час судових дебатів прокурор висловив судження, що при призначенні Бузувіру покарання суд має керуватися межами, встановленими в санкції ч. 5 ст. 152 (позбавлення волі на строк від 10 до 15 років) і врахувати, що відповідно до ч. 3 ст. 68 КК покарання за замах не може перевищувати $\frac{2}{3}$ максимального строку, встановленого в санкції статті Особливої частини. Відтак, прокурор вважав, що суд може призначити Бузувіру покарання у виді 10 років позбавлення волі і підкреслив, що цей строк не перевищуватиме обмеження, встановленого у п. 4 ч. 3 ст. 102 КК.

Захисник заперечив таке тлумачення кримінального закону і звернув увагу на те, що відповідно до п. 4 ч. 3 ст. 102 КК покарання у виді позбавлення волі може бути призначене неповнолітньому на строк до 10 років і за закінчений особливо тяжкий злочин. Тому допущення можливості призначення такого ж розміру покарання і за замах на нього є порушенням принципу пропорційності, а також принципів справедливості (оскільки однакове покарання може бути призначене і за закінчений, і за незакінчений злочин) та рівності усіх перед законом (оскільки для повнолітніх у такій ситуації встановлені правила диференціювання максимальних строків покарання). З огляду на це він висловив судження, що суд не може призначити Бузувіру позбавлення волі на строк більше $\frac{2}{3}$ від 10 років, тобто – не більше, ніж 6 років і 8 місяців.

Напишіть мотивувальну і резолютивну частини вироку суду стосовно максимального строку позбавлення волі, який може бути призначений Бузувіру.

Тема 9

Пробація («випробування») як кримінально-правовий засіб

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Громадянина Недбалюка, уродженця та жителя міста Бердичів Київської області, такого, що в силу ст. 89 КК України судимості не має, було визнано винуватим у тому, що він, будучи службовою особою, яка

займає відповідальне становище, умисно не виконав постанову Бердичівського районного суду від 31 травня 2016 року, яка набрала законної сили 22 вересня 2016 року, за нижчевказаних обставин.

Так, цією постановою визнано протиправною бездіяльність Семенівської сільської ради Бердичівського району Київської області щодо відмови Рейдерюку у проведенні реєстрації 101-го договору купівлі-продажу майнових паїв СК «Семенівське», видачі одного свідоцтва про право власності на майновий пай та анулювання 101-го свідоцтва про право власності на майновий пай члена колективного сільськогосподарського підприємства по особах відповідно до переданих договорів. З метою примусового виконання постанови місцевого суду від 31 травня 2016 року 11 жовтня 2016 року було видано виконавчий лист, а 21 жовтня 2016 року державним виконавцем згідно з положеннями статей 3, 4, 24-27 Закону України «Про виконавче провадження» було винесено постанову про відкриття виконавчого провадження № 52709852, копії якої було направлено сторонам виконавчого провадження і Семенівській сільській раді, також було надано строк добровільно виконати рішення суду протягом десяти робочих днів із моменту винесення постанови.

Листом від 26 жовтня 2016 року № 198 виконавчий комітет Семенівської сільської ради в особі секретаря виконкому Левітіної повідомив державному виконавцю, що сільський голова Недбалюк перебуває у відпустці, а тому просив зупинити виконання судового рішення.

07 листопада 2016 року державний виконавець виніс постанову про накладення на Семенівську сільську раду штрафу в розмірі 5100 грн та попередив про кримінальну відповідальність за умисне невиконання рішення суду, копію постанови направив боржнику для виконання.

23 листопада 2016 року державний виконавець удруге висунув вимогу виконати рішення суду та наклав штраф у розмірі 10 200 грн, а також попередив про кримінальну відповідальність за умисне невиконання рішення суду. Таким чином, незважаючи на вжиті державним виконавцем заходи, направлені на виконання Семенівською сільською радою постанови суду, що набрала законної сили, сільський голова Недбалюк, як головна посадова особа вказаної територіальної громади, до повноважень якої віднесено забезпечення додержання Конституції та інших законів України та який несе персональну відповідальність за здійснення наданих йому законом повноважень, реалізуючи свій злочинний умисел, спрямований на невиконання рішення суду, не вжив жодних заходів з видачі Рейдерюку жодного свідоцтва про право власності на майновий пай.

Отже, Недбалюка було вироком Бердичівського районного суду Київської області засуджено за ч. 3 ст. 382 КК України до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права обіймати керівні посади в органах державної влади та місцевого самоврядування на строк 1 рік.

На підставі ст. 75 КК України його звільнено від відбування основного покарання у виді позбавлення волі з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 1 рік.

На підставі ст. 76 КК України судом було покладено на Недбалюка обов'язки, передбачені ч. 1 ст. 76 КК України, а саме зобов'язано його повідомляти уповноваженому органу з питань пробації про зміну місця проживання, роботи та періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації.

У апеляційній скарзі прокурор, не оскаржуючи виду та розміру призначеного Недбалюку основного та додаткового покарання, просив застосувати до нього положення п. 2 ч. 2 ст. 76 КК України щодо заборони виїзду за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації.

Які передумови та підстави застосування судом ст. 75 КК України? Хто та в яких межах визначає тривалість іспитового строку та обов'язки, які покладаються на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням? Які обов'язки покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням? Чи підлягає задоволенню апеляційна скарга прокурора?

Завдання 2. Небезпечний, громадянин України, котрий народився у с. Новомиколаївка Новотроїцького району Херсонської області, раніше не судимий, був визнаний винуватим у тому, що він вранці приблизно об 11:30, керуючи технічно справним автомобілем марки «OPEL MOVANO», державний номерний знак ХОХОТ, рухаючись по вул. Садовій у напрямку вул. Бібліотечної в с. Великі Копані Олешківського району Херсонської області в районі будинку № 78, в порушення вимог пунктів 2.3 (б), 12.4 та 18.1 Правил дорожнього руху, зі швидкістю, яка перевищувала дозволену, проявив неуважність до дорожньої обстановки, яка склалася, наближаючись до нерегульованого пішохідного переходу не вжив своєчасних заходів для зниження швидкості руху аж до зупинки транспортного засобу, щоб дати дорогу пішоходу, внаслідок чого допустив наїзд на Потерпілу, котра по пішохідному переходу перетинала проїзну частину дороги зліва направо

відносно руху автомобіля. У результаті дорожньо-транспортної пригоди потерпіла отримала тяжкі тілесні ушкодження, що спричинили смерть.

Вироком Цюрупинського районного суду Херсонської області від 18 березня 2020 року Небезпечного засуджено за ч. 2 ст. 286 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на 3 роки.

На підставі ст. 75 КК його звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 3 роки та покладено на нього обов'язки, передбачені ст. 76 КК.

23 червня 2020 року Херсонський апеляційний суд скасував вирок місцевого суду в частині призначеного Небезпечному покарання та ухвалив у цій частині новий вирок, яким призначив йому покарання за ч. 2 ст. 286 КК у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки. У решті вирок суду першої інстанції залишено без зміни.

Обираючи покарання, апеляційний суд послався на тяжкість вчиненого злочину, що згідно зі ст. 12 КК є тяжким, обставини, що пом'якшують покарання – щире каяття, добровільне відшкодування шкоди, відсутність обставини, що його обтяжують, дані про особу винного, котрий раніше не судимий, за місцем проживання характеризується позитивно, та призначив йому покарання за ч. 2 ст. 286 КК у виді позбавлення волі на строк 3 роки, яке є мінімальним у межах санкції вказаної норми, з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на 3 роки.

У касаційній скарзі захисник, посиляючись на неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність та невідповідність призначеного судом покарання ступеню тяжкості вчиненого злочину й особі засудженого, просить змінити вирок апеляційного суду щодо Небезпечного в частині призначеного покарання, звільнивши останнього від його відбування з випробуванням. Зазначає, що з огляду на всі обставини, які пом'якшують покарання, дані про особу винного, позицію потерпілої, котра просила не позбавляти волі засудженого, а також висновок органу пробації, виправлення його вважає можливим без відбування покарання у виді позбавленням волі із застосуванням положень ст. 75 КК.

Проаналізуйте вирок суду першої та апеляційної інстанцій. Чи підлягає задоволенню касаційна скарга захисника? Чи має значення для застосування ст. 75 КК позиція потерпілої особи?

Завдання 3. У першій декаді червня 2012 року на галявині в лісі, що в с. Новій Григорівці, Вибухненко знайшов обріз мисливської рушниці та шість патронів до нього, які переніс до будинку № 10 на вул. Лісовій у с. Новій Григорівці і там зберігав до вилучення 15 червня 2016 року працівниками правоохоронних органів.

Судом його було визнано винуватим у придбанні та носінні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу.

За вироком Могилів-Подільського міськрайонного суду Вінницької області від 13 жовтня 2016 року, залишеним без змін ухвалою Апеляційного суду Вінницької області від 13 грудня 2016 року, Вибухненко засуджено за ч. 1 ст. 263 КК до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки. На підставі ст. 75 КК його звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 1 рік та покладено на нього виконання обов'язків, передбачених пунктами 2-4 ч. 1 ст. 76 КК, а саме, не виїжджати за межі України на постійне місце проживання без дозволу кримінально-виконавчої інспекції, повідомляти кримінально виконавчу інспекцію про зміну місця проживання, роботи, навчання та періодично з'являтися до кримінально-виконавчої інспекції для реєстрації.

Ухвалою Могилів-Подільського міськрайонного суду Вінницької області від 27 жовтня 2016 року виправлено описки, допущені в резолютивній частині згаданого вироку. Ухвалено другий абзац резолютивної частини вироку викласти в такій редакції: «на підставі ст. 75, пунктів 1, 2 ч. 1 та п. 2 ч. 2 ст. 76 КК Вибухненко звільнити від відбування покарання з випробуванням, встановивши йому іспитовий строк тривалістю 1 рік та покласти на нього обов'язки: періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації; повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання; не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації».

Чи правильно було застосовано до Вибухненка положення ст. 76 КК України з урахуванням правил щодо зворотної дії кримінального закону в часі? Складіть проєкт (за змістом) касаційної скарги прокурора на рішення апеляційного суду.

Завдання 4. Хаменко та Неписьменний, 06 січня 2021 року приблизно о 00 годині 30 хвилин діючи спільно, за попередньою змовою групою осіб, незаконно проникли на територію майданчика тимчасово затриманих транспортних засобів № 3, розташованого за адресою м. Одеса,

вул. Тираспольське шосе, будинок 31В, шляхом подолання паркану, діючи умисно, з метою таємного викрадення чужого майна підійшли до автомобіля «ВАЗ 21043» та долаючи перешкоди проникли до салону вказаного автомобіля, з якого таємно викрали авто-магнітолу МР 3 марки «Shuttle» моделі «SUD-386 Dleck\Red» з пультом вартістю 377 гривень 50 копійок, автомобільний динамік «ASK WK26\01» вартістю 108 гривень 80 копійок, два автомобільні динаміка «Haes A105» вартістю 969 гривень 65 копійок, важіль коробки перемикачів передач з пластиковою ручкою вартістю 50 гривень 91 копійку, а всього майна на загальну суму 1455 гривень 95 копійок.

Окрім того, в той же день і час, Хаменко та Неписьменний, продовжуючи свої незаконні дії, діючи умисно, з метою таємного викрадення чужого майна, за попередньою змовою групою осіб, незаконно знаходячись на території майданчика тимчасово затриманих транспортних засобів № 3, розташованого за адресою м. Одеса, вул. Тираспольське шосе, будинок 31В, на який вони проникли шляхом подолання паркану, підійшли до автомобіля «ГАЗ 3110» «Волга», долаючи перешкоди, проникли до салону автомобіля вказаного автомобіля з якого таємно викрали авто-магнітолу МР 3 марки «Decker» модель «MDR-121 BT» з пультом до неї, вартістю 493 гривні 75 копійок.

Вказані викрадені предмети (авто-магнітоли) вони сховали до своїх рюкзаків, однак у зв'язку з тим, що були помічені охороною майданчика тимчасово затриманих транспортних засобів № 3, покинули вказані рюкзаки з викраденим майном та зникли з місця скоєння злочину.

Через деякий час Хаменко повернувся на місце скоєння злочину, на майданчик, з метою забрати залишені рюкзаки, однак був затриманий працівниками поліції. Вказаними діями, зазначені особи не змогли довести свій злочинний умисел до кінця, та не вчинили усіх дій, які вважали необхідним для доведення злочину до кінця, з причин, що не залежали від їх волі. Своїми спільними діями ці особи здійснили замах на крадіжку із можливістю завдання матеріальної шкоди першому потерпілому на загальну суму 1455 гривень 95 копійок та другому потерпілому на суму 493 гривні 75 копійок.

Суд кваліфікував дії обвинувачених Хаменко та Неписьменного за ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 185 КК, за кваліфікуючими ознаками: таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинена за попередньою змовою групою осіб, поєднана з проникненням у сховище.

Суд також спирався на наступне:

Обвинувачені свою вину в інкримінованому їм злочині визнали повністю та підтвердили факт викрадення чужого майна, щиро розкаялися у вчиненому.

Призначаючи покарання обвинуваченим і встановлюючи ступінь їх вини у вказаному злочині, суд дає оцінку не окремому вчинку обвинувачених, а і їх особистості, наскільки вона проявилася у злочинних діях, наскільки вони мають нахили до скоєння правопорушень. Окрім того, суд враховує ступінь тяжкості вчиненого злочину, характер, мотиви та обставини вчиненого злочину, а також наявність обставин, що пом'якшують покарання та відсутність обставин, що обтяжують покарання.

Судом встановлено, що Хаменко знаходиться у віці 23 років, не одружений, дітей не має. Раніше не судимий. Відомостей про притягнення обвинуваченого до адміністративної відповідальності, під час судового розгляду прокурором не надано. Виріс в інтернаті без батьків, при цьому мати не знав, а батько жив своїм життям створивши нову сім'ю. У 2014 році закінчив комунальний заклад «Балтська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат № 1 I-II ступенів». У 2019 році закінчив Державний навчальний заклад «Старокозацький професійний аграрний ліцей» і здобув професію «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва категорія А1, А2, В1; Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування; Водій автотранспортних засобів категорія С». У теперішній час підтримує стосунки з батьком, який не працює, а займається лише домашнім господарством. Отримав, як сирота від районної ради кошти на придбання свого житла. Відповідно йому надали свій будинок у селі, де він і проживає. Своїми руками здійснює ремонт та будівельні роботи у будинку. Додатково у селі працює різноробочим. Раніше судимих в сім'ї не мав.

Обвинувачений Неписьменний знаходиться у віці 19 років. 11 червня 2021 року одружився. Має спільну дитину. Раніше не судимий, до адміністративної відповідальності не притягувався. Має лише неповну середню освіту. Не навчався, оскільки одразу пішов працювати. У теперішній час працює різноробочим в СФГ «Колос» і забезпечує свою родину. Виріс в сім'ї фактично з обома батьками, матір'ю та вітчимом. Рідний батько загинув, коли йому було 6 років. Виріс в сім'ї, ще з трьома молодшими братами, які в теперішній час навчаються у 4-му класі. Раніше судимих в сім'ї не мав.

Даючи оцінку особистості обох обвинувачених суд вважає, що вони не є особами суспільно небезпечними, які здатні на системне вчинення кримінальних правопорушень проти власності. Допитуючи обвинувачених в судовому засіданні, судом встановлено, що вони фактично за своїм

розвитком, ще неповнолітні діти, хоча і мають відповідний вік. Відповідаючи на питання сторін та суду, обвинувачений Хаменко очевидно не розуміє всіх наслідків можливої кримінальної відповідальності за вчинення правопорушення проти власності. Загалом відносини власності для обох обвинувачених є певною прогалиною в знаннях. І це не є дивним, оскільки вихованням обох обвинувачених вочевидь займалися не в достатній мірі. Про це свідчить в тому числі мова, побудова речень, малий словарний запас слів, самі висловлювання, створення складних речень для пояснення своїх думок, точніше відсутність можливості і навіть здатності побудови в умі складного речення. Про певну дитячу, майже нерозумну для дорослої людини поведінку свідчить також і обставини правопорушення, які показують, що вчинення крадіжки обвинуваченими відбувалось при наявності з собою всіх документів, які посвідчують особистість кожного (паспорти та інші документи). При цьому вказані документи були залишені у рюкзаку на місці скоєння правопорушення.

З показів Хаменко, який доречи став ініціатором вчинення правопорушення, вбачається, що злочин вчинив виключно в зв'язку з потребою у грошових коштах. Так, в той проміжок часу він працював на будівництві в м. Одесі у багатоповерхівці. Йому платили приблизно 500 гривень в тиждень. По закінченню тижня він звернувся до виконроба за коштами та отримав відповідь, що коштів не отримає, оскільки виконроб їх витратив на власні потреби (сплатив за своє житло). Йому щонайменше потрібно було 75 гривень для того, щоб дістатись до м. Білгород-Дністровського, де в той час оформлювались документи у сільраді на його житло, яке йому видавали. Відповідно не отримавши заробітну платню, він вирішив вдатися до крадіжки і запропонував здійснити такий злочин товаришу.

На питання судді про характер свого навчання, обізнаність у літературі, за допомогою якої в тому числі, людина стає більш освіченою, зазначені особи повідомили, що майже нічого не читають. На предметні запитання про шкільну літературу, пояснили, що нічого не пам'ятають, а Хаменко повідомив, що не любить читання взагалі. Суд робить висновок, що не за віком, а за розвитком, вказані особи є майже дітьми, зі своїм обмеженим внутрішнім світом, своїми образливим і вразливими почуттями. При певній життєвій перешкоді, така людина, не маючи життєвого досвіду, не маючи критичного мислення, допускає досить тривіальні вчинки, які за своїм змістом є очевидно суспільно небезпечними.

Переходячи до визначення виду та міри покарання, суд вважає за необхідне враховуючи особистості обох обвинувачених, їх дуже обмежений

розвиток і освіту, відсутність розуміння відносин власності, відносин між людьми та не розуміння загальнолюдських цінностей, які в тому числі закладаються батьками дитини у дитинстві, призначити покарання з певними особливостями. Суд вважає, що покарання у виді позбавлення волі для обох обвинувачених занадто суворе. Воно не буде відповідати ані вчиненому правопорушенню, ані особистостям обвинувачених. Разом з тим, санкція статті не передбачає іншого виду покарання. Вирок суду, окрім справедливості як загальнолюдської цінності, повинен ще і нести у суспільство дотримання законності. Відповідно суд призначає обом обвинуваченим покарання, що передбачено у санкції статті у виді позбавлення волі.

Разом з тим, погоджується з думкою прокурора та вважає за необхідне застосувати ст. 75 КК, і звільнити обвинувачених від відбування покарання з випробуванням, оскільки вважає, що їх виправлення можливо без відбуття покарання у виді позбавлення волі. Суд не погоджується лише зі строком іспитового строку, який запропонував прокурор (3 роки), а вважає, що засуджені заслуговують на мінімальний іспитовий строк у виді 1 року. У цьому випадку, суд вважає, що вчинення правопорушення, навіть тяжкого за кваліфікуючими ознаками (проникнення до сховища), однак у перше, без будь-яких реальних тяжких наслідків, надає право на застосування мінімального іспитового строку. На протязі року особа буде перебувати під певним контролем держави та знаходитись у стані певного страху за будь-які наступні життєві події. Поведінка такої піднаглядної людини, повинна бути більш виваженою, більш стриманою, більш контрольованою ніж звичайної людини, оскільки навіть незначне правопорушення може призвести особу до заміни покарання на реальне його відбуття.

Призначаючи покарання з випробуванням, суд вважає за необхідне застосувати положення ст. 76 КК і покласти на обвинувачених певні обов'язки.

Загальновідомо, що покарання повинно бути призначено кожній особі з урахуванням індивідуальних обставин, які встановлені під час судового розгляду. Суд далекий від думки, що тільки за допомогою покарань встановлених у кримінальному законі можливо виправити людину. Очевидно, що це процес, який потребує окрім тривалого часу і індивідуального підходу, ще й сукупність певних соціально-виховних заходів, які б могли окрім помсти від держави ще й нести розумні людські цінності. Однак, якщо підходити механічно до призначення покарання то і результат такої судової роботи буде відповідним.

Влучною є думка видатного юриста, громадського діяча і літератора А. Ф. Коні: «...діячі судового змагання не повинні забувати, що суд, у відомому відношенні, є школа для народу, з якої, крім поваги до закону, повинні виноситися уроки служіння правді і поваги до людської гідності». І хоча мова іде про суд присяжних, не можна не визнати, що будь-який суд, як система правосуддя повинна бути прикладом для суспільства у повазі до закону, відносин між людьми, на засадах доброчесності, справедливості, стриманості, довіри, розсудливості, поміркованості. Загально людські цінності, повинні культивуватися і навіть популяризуватись саме завдяки судовим рішенням, які повинні бути суворо необхідними і розумно милосердними.

Підводячи підсумки під думкою про вид покарання з іспитовим строком, суд вважає, що на обвинувачених необхідно додатково покласти, окрім загальних обов'язків передбачених у ч. 1 ст. 76 КК, обов'язок передбачений п. 6 ч. 3 ст. 76 КК у вигляді дотримуватися встановлених судом вимог щодо вчинення певних дій, які будуть полягати у читанні книжок.

Оскільки за думкою Ф. М. Достоевського перестати читати книги – значить перестати мислити, читання певних, визначених судом творів для обвинувачених буде стимулом для мислення і пізнання світу у вимірі без вчинення суспільно шкідливих дій. Твори визначені судом і які відносять до дитячої літератури (уроків зарубіжної літератури 5-го класу), саме призвані формувати в дитині всі добрі, сердечні і незлобливі відчуття як щодо себе так і до оточуючого світу. Окрім того, вони показують як люди співіснують на протязі багатьох років не тільки без неприязні і ненависті один до одного, а й з необхідною у суспільстві повагою як до цінностей життя, так і до встановлених у суспільстві правил. Так наприклад у творі «Пригоди Тома Соєра» (1876 р.), його автор Марк Твен дуже влучно окрім жартівних пригод неабиякого хлопчини показує які загальнолюдські цінності існують у суспільстві: «...будь-який предмет, що дістався нам ціною благородної, чесної праці, здається нам солодше і миліше» (Глава третя); «Сам того не відаючи, він відкрив великий закон, який керує вчинками людей, а саме: для того щоб людина або хлопчик пристрасно захотів мати яку-небудь річ, нехай ця річ дістанеться йому як можливо найважче»; «Робота є те, що ми зобов'язані робити» (Глава друга).

Саме завдяки таким творам у дитини і повинні створюватись образи прекрасного, найкращого які вона буде нести через все життя. І якщо людина була позбавлена такого прекрасного у дитинстві, потрібно компенсувати їй

такі знання у сьогоденні. Фактично це питання духовного розвитку людини, питання любові до ближнього і поваги до права власності.

У будь-якому випадку, такий вид обов'язків, як частина покарання повинен бути кориснішим і ефективнішим ніж будь-яке інше покарання, що передбачено у кримінальному законі.

Інші твори, що будуть призначені для читання на думку суду, також пов'язані з власним вихованням себе у дусі поваги до встановлених у суспільстві правил і визначення своєї ролі в громаді.

Враховуючи вищенаведене, суд вирішив визнати Хаменко та Неписьменного винними у скоєні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 185 КК та призначити їм покарання у виді позбавлення волі на строк 3 (три) роки.

Відповідно до ст. 75 КК, звільнити їх від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробуванням строком на 1 (один) рік, поклавши на обов'язки, передбачені п. п. 1, 2 ч. 1 та п. 6 ч. 3 ст. 76 КК:

- періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації;

- повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну місця проживання, роботи;

- дотримуватися встановлених судом вимог щодо вчинення певних дій, а саме прочитати наступні твори: 1) Повість (за іншими виданнями роман) «Пригоди Тома Соєра» 1876 р., автор Марк Твен; 2) Роман «Пригоди Гекльберрі Фінна» 1884 р., автор Марк Твен ; 3) Пригодницька повість (за іншими виданнями роман) «Біле Ікло» 1906 р., автор Джек Лондон ; 4) Вірш Тараса Шевченка «Минають дні, минають ночі ...» 1845 р.

Дайте поняття пробації. Який зміст та завдання пробаційних заходів? Охарактеризуйте систему національної пробації та назвіть її види. Дайте оцінку вищенаведеним аргументам суду та вироку в цілому.

Тема 10

Судимість як кримінально-правовий засіб

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. 01.01.2020 Викрадайченко вчинила грабіж, що був кваліфікований за ч. 1 ст. 186 КК, і вироком місцевого суду від 19.08.2020 засуджена за нього до покарання у виді штрафу в сумі 2000 н. м. д. г. 26.09.2020 Викрадайченко сплатила повну суму призначеного йому штрафу.

16.06.2022 Викрадайченко, перебуваючи в приміщенні торгового залу супермаркету, намагалася таємно викрасти майно супермаркета на загальну суму 510 грн 64 коп, однак не змогла довести свої дії до кінця з причин, що не залежали від її волі, оскільки була затримана на виході з магазину.

Прокурор, посилаючись на п. 7 ст. 89 КК вважав, що на час вчинення Викрадайченко нового кримінального правопорушення судимість за попереднє кримінальне правопорушення не була погашена, а тому нове кримінальне правопорушення слід кваліфікувати як закінчений замах на крадіжку, вчинену повторно (ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 185 КК).

Захисник, посилаючись на п. 5 ст. 89 КК вважав, що на час вчинення Викрадайченко нового кримінального правопорушення судимість за попереднє кримінальне правопорушення вже була погашена, а тому нове кримінальне правопорушення слід кваліфікувати як закінчений замах на крадіжку без ознаки вчинення її повторно (ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 185 КК).

З якого моменту обчислюється строк погашення судимості? Як визначається тривалість цього строку? Яким пунктом статті 89 КК визначається тривалість строку погашення судимості Викрадайченко за раніше вчинене кримінальне правопорушення? Чи була Викрадайченко судимою на момент вчинення нового кримінального правопорушення?

Завдання 2. Вироком суду від 11 листопада 2009 року Багатосудимий засуджений за ч. 1 ст. 186 КК до одного року позбавлення волі та звільнений 13 жовтня 2010 року за відбуттям строку покарання. 16 лютого 2011 року Багатосудимий вчинив новий злочин, за який його засуджено вироком від 17 травня 2012 року за ч. 3 ст. 185 КК до трьох років позбавлення волі та звільнено на підставі ст. 75 КК від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю два роки. Іспитовий строк за цим вироком закінчився 17 травня 2014 року, а 07 грудня 2016 року Багатосудимий знову вчинив грабіж.

Вважаючи, що станом на 07 грудня 2016 року Багатосудимий мав судимості і за грабіж, вчинений 11 листопада 2009 року, і за крадіжку, вчинену 16 лютого 2011 року, суд першої інстанції засудив його за цей злочин за ч. 2 ст. 186 КК (грабіж, вчинений повторно).

Натомість, захисник Багатосудимий вважаючи, що на час вчинення його підзахисним останнього кримінального правопорушення судимості за

раніше вчинені вже були погашені, оскаржив вирок в апеляційному порядку.

Що є юридичним фактом, який перериває строк погашення судимості? З якого моменту відновлюється спливання перерваного строку погашення судимості? Коли погасилися судимості Багатосудимого за злочини, вчинені 11 листопада 2009 року і 16 лютого 2012 року?

Завдання 3. У березні 2012 року Добросусідний умисно заподіяв підлеглому тяжке тілесне ушкодження і вирок суду від 09 вересня 2013 року Добросусідний був засуджений за ч. 1 ст. 121 КК із застосуванням ч. 1 ст. 69 КК до позбавлення волі строк на 3 роки і 6 міс. та на підставі ч. 2 ст. 55 КК – до додаткового покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади строком на 3 роки. 11 вересня 2015 року звільнений з виправної колонії по відбуттю основного покарання, 11 вересня 2018 року – знятий з обліку по відбуттю додаткового виду покарання.

28 вересня 2021 року Добросусідний звернувся до суду з клопотання про зняття з нього судимості, мотивуючи тим, що він довів своє виправлення. Добросусідний надав до суду позитивну характеристику за місцем роботи та позитивну характеристику за місцем проживання, складену сусідами та засвідчену КП ЖКС. Встановлено, що після звільнення від відбування покарання Добросусідний більше до кримінальної та адміністративної відповідальності не притягувався.

Якими є передумова, підстава, порядок та наслідки зняття судимості? Чи може суд зняти з Добросусідний судимість?

Завдання 4. Під час виборів ректора приватного ЗВО заяву і необхідні документи для участі у конкурсі подав Незнайкін. МОН України, посилаючись на п. 2 ч. 2 ст. 42 закону України «Про вищу освіту», відмовило у реєстрації його кандидатом на посаду ректора, оскільки на час подання заяви він має і на час проведення виборів ще матиме судимість після відбуття покарання у виді виправних робіт за вчинення нетяжкого злочину. Незнайкін оскаржив відмову у реєстрації, посилаючись на те, що:

1) закон України «Про вищу освіту» не може визначати правообмежень для судимих осіб, оскільки відповідно до ч. 3 ст. 3 КК України «Кримінальна протиправність діяння, а також його караність та інші кримінально-правові наслідки визначаються тільки цим Кодексом»;

2) МОН своїм рішенням фактично позбавило його права обіймати посаду керівника ЗВО, тоді як суд не призначав йому додаткового покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади.

Від імені керівника юридичного управління МОН України сформулюйте

аргументовані відповіді на скаргу Незнайкіна.

Тема 11

Обмежувальні засоби як кримінально-правовий засіб

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Розпусний, прийшовши додому до своєї рідної сестри, вчинив розпусні дії щодо її малолітньої доньки (своєї племінниці). За це діяння він був засуджений за ч. 2 ст. 156 КК. Враховуючи особу винного і сукупність пом'якшуючих обставин, суд прийшов до висновку, про можливість призначення йому покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років зі звільненням від його відбування з випробуванням і встановленням іспитового строку тривалістю 3 роки.

Крім того, на підставі ст. 91¹ КК суд застосував до Розпусного обмежувальні заходи у виді заборони перебувати в місці спільного проживання з потерпілою та обмеження спілкування з потерпілою строком на 3 місяці.

Захисник, посилаючись на те, що його підзахисний засуджений не за ст. 126¹ КК, оскаржив застосування до нього обмежувальних заходів, які згідно ст. 91¹ КК застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Якою є підстава застосування обмежувальних заходів? Чи міг суд застосувати обмежувальні заходи до Розпусного?

Завдання 2. Грізний умисно систематично вчиняв домашнє насильство відносно своєї дружини Нещасної, а саме 08.06.2021, приблизно о 10.00 год. за місцем свого проживання на побутовому ґрунті вчиняв із потерпілою словесні конфлікти і сварки, що супроводжувались гучними криками, грубою нецензурною лайкою та погрозами застосуванням фізичної сили відносно потерпілої, внаслідок чого Нещасна зазнала психологічних та моральних страждань. Встановлено, що такі дії Грізний вчиняв систематично і потерпіла раніше неодноразово зверталася органів Національної поліції із повідомленням про вчинення щодо домашнього насильства. Внаслідок умисних систематичних, протиправних дій Грізного, потерпілій Нещасній завдано психологічних страждань, що виразилось у втраті енергійності,

втомі, фізичному дискомфорту, втраті повноцінного сну та відпочинку, у тому числі втраті самооцінки, позитивних емоцій та негативних переживаннях.

Діяння Грізного було кваліфіковано за ст. 126¹ КК, проте в судовому засіданні обвинувачений заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК України, оскільки вони з потерпілою примирилися. Потерпіла подала суду письмову заяву із клопотанням про звільнення обвинуваченого від кримінальної відповідальності на підставі ст. 46 КК України у зв'язку із примиренням, претензій до нього немає.

Чи може суд звільнити Грізного від кримінальної відповідальності із застосуванням до нього обмежувальних заходів на підставі ст. 91¹? Які обмежувальні заходи суд може застосувати до Грізного?

Завдання 3. Вироком суду Агресивний засуджений за ст. 125 КК до 150 годин громадських робіт і на підставі п. 5 ч. 1 ст. 91¹ КК до нього застосований обмежувальний захід у виді обов'язку пройти пробаційні програми «Подолання агресивної поведінки» та «Попередження вживання психоактивних речовин» строком на 3 місяці. Контроль за виконанням засудженим пробаційних програм покладено на орган пробації за місцем проживання засудженого.

Начальник районного сектору ДУ «Центр пробації» звернувся до суду з поданням про вирішення питання про всякого роду сумніви і протиріччя, що виникають при виконанні вироку, щодо Агресивного. Вказане подання він мотивував тим, що, на його думку, обов'язок пройти пробаційну програму може бути призначений лише до засуджених осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Зазначене ґрунтується на положеннях ст. 28 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», якою визначено, що на особу, яка вчинила домашнє насильство, яку притягують до кримінальної відповідальності, може бути покладено обов'язок пройти пробаційну програму відповідно до п. 4 ч. 3 ст. 76 КК України. Зважаючи, що дія ч. 3 ст. 76 КК України поширюється виключно на засуджених осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, такий обов'язок може бути призначений лише зазначеній категорії засуджених. Більше того, наказом Міністерства юстиції України № 926/5 від 28.03.2018 «Про затвердження Переліку заходів щодо реалізації пробаційних програм» передбачається порядок здійснення заходів по реалізації пробаційних програм лише щодо засуджених, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Повноваження органу пробації передбачені КВК

та Законом України «Про пробацію», згідно яких до повноважень уповноваженого органу з питань пробації не належить реалізація пробаційних програм стосовно осіб, засуджених до покарання у виді штрафу, а отже не може здійснюватися працівниками пробації.

Прокурор в судовому засіданні частково погодився із поданням, звернувши увагу на неузгодженість у законодавстві. Відповідно до вимог ст. 19 Конституції України орган пробації може вчиняти лише ті дії, що прямо передбачено Законом. Тому, враховуючи, що в профільні нормативні акти зміни не внесено і не передбачено процедуру проходження пробаційних програм засудженими, яким призначено покарання, не пов'язане із позбавленням волі, орган пробації фактично не може виконати цей обмежувальний захід.

Засуджений в судовому засіданні пояснив, що громадські роботи він відбув, однак проходити пробаційні програми не хоче, оскільки у нього немає на це часу.

Чи може суд на підставі п. 5 ч. 1 ст. 91¹ КК призначати направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми особам, які засуджуються до покарання, що належить відбувати реально, а не звільняються від відбування покарання з випробуванням?

Завдання 4. Вироком суду Зобов'язаний був засуджений за ст. 126¹ КК до 1 року обмеження волі зі звільненням від відбування покарання з випробуванням зі встановленням іспитового строку 1 рік. На підставі ст. 76 КК суд поклав на Зобов'язаного обов'язки:

- 1) періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації (п. 1 ч. 1);
- 2) повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання (п. 2 ч. 1);
- 3) не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації (п. 2 ч. 3).

Крім того, на підставі п. 5 ч. 1 ст. 91¹ суд застосував до Зобов'язаного обмежувальний захід у виді покладення обов'язку пройти пробаційну програму протягом 2 місяців.

Державна установа «Центр пробації» звернулася до суду з клопотанням роз'яснити порядок виконання вироку, оскільки пробаційна програма розрахована в середньому на 10-12 занять і її тривалість буде перевищувати строк встановлений судом.

Яке рішення може прийняти суд за клопотанням «Центру пробації»?

Тема 12
Примусові заходи медичного характеру
і примусове лікування як кримінально-правові засоби

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. Ухвалою суду було встановлено, що Афективна вчинила суспільно небезпечні діяння, які містять ознаки кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 115, ч. 2 ст. 15, пунктами 1, 2 ч. 2 ст. 115 КК України. У період вчинення інкримінованого діяння вона страждала на хронічне психічне захворювання – шизоафективний розлад змішаного типу, з дефектом зростаючого емоційно-вольового типу (періодична/рекурентна/шизофренія), через що не могла усвідомлювати свої дії та керувати ними. У зв'язку із цим суд ухвалив застосувати до Афективної примусові заходи медичного характеру у виді госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги з суворим наглядом.

Захисник оскаржила цю ухвалу суду, вказавши, зокрема на:

- 1) неправильність юридичної оцінки дій Афективної за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 15, пунктами 1, 2 ч. 2 ст. 115 КК України з огляду на відсутність у Афективної умислу на вбивство;
- 2) неможливість застосування щодо Афективної примусових заходів медичного характеру у виді госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги із суворим наглядом у зв'язку з відсутністю такого закладу на території України.

Якою є підстава застосування примусових заходів медичного характеру? Чим відрізняються примусові заходи медичного характеру від примусового лікування? До яких категорій осіб на підставі КК можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру? Як здійснюється кримінально-правова кваліфікація діянь, вчинених у стані неосудності? Якими є критерії вибору виду примусового заходу медичного характеру? Яке рішення має прийняти апеляційний суд за скаргою захисника?

Завдання 2. Хворий був засуджений за ч. 2 ст. 186 КК України до позбавлення волі строком на 4 роки і на підставі ст. 104 КК України його звільнено від відбування покарання з випробуванням зі встановленням строку на 2 роки. Його захисник звернувся до суду з клопотанням про

звільнення Хворого від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 84 КК, пославшись на те, що згідно акту амбулаторної судово-психіатричної експертизи Хворий на цей час страждає психічним захворюванням у формі простої шизофренії, не може усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними і потребує застосування до нього примусових заходів медичного характеру.

Чи може суд звільнити Хворого від відбування покарання із застосуванням примусових заходів медичного характеру? Якими можуть бути правові наслідки одужання Хворого після застосування до нього примусових заходів медичного характеру?

Завдання 3. Ухвалою суду до Агресивного, що був визнаний неосудним стосовно вчиненого ним суспільно небезпечного діяння, були застосовані примусові заходи медичного характеру у виді госпіталізації до закладу з надання психіатричної допомоги з посиленням наглядом. У подальшому цей вид примусового заходу медичного характеру ухвалами суду було змінено спершу на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги зі звичайним наглядом, а потім – на надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку.

22 квітня 2019 року головний лікар територіального медичного об'єднання (надалі ТМО) звернувся до суду із поданням про продовження примусових заходів медичного характеру Агресивному. У поданні було відзначено, що Агресивний впродовж надання примусових заходів медичного характеру в амбулаторних умовах, часто пиячив, відмічалась асоціальна поведінка з агресією, про що повідомлялось у відділ поліції. Під час епізоду розладу поведінки внаслідок вживання алкоголю, хворий в ургентному порядку машиною швидкої допомоги був госпіталізований до обласної психіатричної лікарні. Під час обстеження і лікування хворого в цій лікарні у нього хворого був виявлений туберкульоз легень і 20.04.2018 року він був госпіталізований в протитуберкульозне відділення обласної психіатричної лікарні. Враховуючи наведені обставини головний лікар ТМО вважав, що існують підстави для зміни Агресивному примусових заходів медичного характеру на примусове стаціонарне лікування по місцю його перебування в обласній психіатричній лікарні.

Ухвалою суду Агресивному надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку було замінене на стаціонарне лікування на строк шість місяців в умовах обласної психіатричної лікарні.

Якими є підстави зміни виду примусового заходу медичного

характеру? Чи має суд повноваження посилити примусовий захід медичного характеру? Чи відповідає законові заміна примусового заходу медичного характеру Агресивному?

Завдання 4. Вироком суду Травкін і Маркін були засуджені кожен за ч. 2 ст. 307 КК і їм призначені покарання:

- 1) Травкін – позбавлення волі на строк 7 років;
- 2) Маркін – позбавлення волі на строк 5 років зі звільненням від його відбування з випробуванням і встановленням іспитового строку на 3 роки.

Крім того суд застосував до Травкіна і Маркіна примусове лікування від наркоманії, визначивши, що Травкін має проходити його за місцем відбування покарання, а Маркін – у спеціальному лікувальному закладі за місцем проживання.

Якою є підстава застосування примусового лікування? Чи може примусове лікування застосовуватися при звільненні від відбування покарання? Чи відповідає законові застосування примусового лікування до Травкіна і Маркіна?

Тема 13

Спеціальна конфіскація як кримінально-правовий засіб

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. За вироком суду Крадія визнано винуватим у тому, що він 07 липня 2018 року приблизно о 10.00, перебуваючи в кв. 34 Бердичівського лісництва ДП «Романівський лісгосп АПК» неподалік с. Великі Гадомці Бердичівського району Житомирської області, за допомогою бензопили порізав дерева породи «Ясен», що були повалені буревієм, на дрова, об'ємом 2,77 куб. м, вартістю 1078,95 грн, та намагався їх викрасти, завантаживши до власного автомобіля «CITROEN Jumper», державний реєстраційний номер ХОХО .

Однак, виконавши всі необхідні дії, Крадій не довів злочин до кінця з причин, що не залежали від його волі, оскільки на виїзді з лісового масиву був затриманий працівниками поліції.

Вироком Бердичівського міськрайонного суду Житомирської області від 27 червня 2019 року, залишеним без змін ухвалою Житомирського апеляційного суду від 10 грудня 2019 року, Крадія засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 15 ч. 1 ст. 185 КК України, до покарання у виді штрафу в розмірі 90 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 1 530 грн.

Конфісковано в дохід держави речовий доказ у кримінальному провадженні – автомобіль «CITROEN Jumper», державний реєстраційний номер ХОХО, належний Крадію.

Засуджений, не погоджуючись із судовими рішеннями через істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, просить їх скасувати і призначити новий розгляд у суді апеляційної інстанції. Вказує на те, що визнання конфіскованого автомобіля знаряддям злочину не ґрунтується на вимогах закону.

Які правові підстави для застосування до особи спеціальної конфіскації? Назвіть відмінності між такими кримінально-правовими засобами, як конфіскація майна та спеціальна конфіскація. Які критерії пропорційності застосування цього кримінально-правового засобу напрацьовані практикою Європейського Суду з прав людини?

Завдання 2. За вироком Білоцерківського міськрайонного суду Київської області від 19 січня 2021 року Шахраюка визнано винуватим у тому, що він за встановлених і детально наведених судом першої інстанції у вироку обставин, працюючи на посаді менеджера групи аудиту якості та клієнтського сервісу відділу контролю якості та клієнтського сервісу дирекції якості та клієнтського сервісу Товариства з обмеженою відповідальністю «Нова Пошта» у період з 04 лютого 2019 року по 02 червня 2020 року вчинив кримінальні правопорушення, передбачені такими статтями КК: ч. 2 ст. 15 ч. 3 ст. 190 КК – закінчений замах на заволодіння чужим майном шляхом обману, вчинений повторно, шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки; ч. 4 ст. 190 КК – заволодіння чужим майном шляхом обману, вчинене шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки, в особливо великих розмірах за попередньою змовою групою осіб; ч. 3 ст. 190 КК заволодіння чужим майном шляхом обману, вчинене повторно, шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки, що завдало значної шкоди потерпілому; ч. 1 ст. 361 КК – несанкціоноване втручання в роботу комп'ютерних мереж, що призвело до підробки інформації; ч. 2 ст. 361 КК – несанкціоноване втручання в роботу комп'ютерних мереж, що

призвело до підробки інформації, вчинене повторно; ч. 1 ст. 191 КК – привласнення чужого майна, яке було ввірено йому; ч. 1 ст. 309 КК – незаконне придбання та зберігання психотропної речовини без мети збуту.

Отже, вироком суду його визнано винуватим та засуджено до покарання: за ч. 2 ст. 15 ч. 3 ст. 190 КК – у виді позбавлення волі на строк 3 роки; ч. 3 ст. 190 КК – у виді позбавлення волі на строк 4 роки; ч. 4 ст. 190 КК – у виді позбавлення волі на строк 5 років; ч. 1 ст. 361 КК – у виді позбавлення волі на строк 3 роки з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з використанням комп'ютерної техніки, на строк 1 рік; ч. 2 ст. 361 КК – у виді позбавлення волі на строк 4 роки з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з використанням комп'ютерної техніки, на строк 2 роки; ч. 1 ст. 191 КК – у виді позбавлення волі на строк 2 роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю, на строк 2 роки; за ч. 1 ст. 309 КК – у виді обмеження волі на строк 1 рік.

На підставі статей 70, 72 цього Кодексу за сукупністю кримінальних правопорушень шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим Шахраюку призначено остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років з позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з використанням комп'ютерної техніки, на строк 2 роки та з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю, на строк 2 роки.

Відповідно до ст. 75 КК Шахраюка звільнено від відбування призначеного основного покарання з випробуванням з іспитовим строком тривалістю 3 роки і покладено на нього обов'язки, передбачені ст. 76 цього Кодексу.

На підставі статей 96¹, 96² КК застосовано спеціальну конфіскацію і конфісковано у власність держави майно, яке було предметом злочину (детальний опис якого наведено у вирокі).

Київський апеляційний суд ухвалою від 07 червня 2021 року вирок місцевого суду щодо Шахраюка залишив без змін.

У касаційній скарзі захисник, посиляючись на неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність та невідповідність призначеного додаткового покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі засудженого через суворість, просить скасувати постановлені щодо судові рішення в частині призначення засудженому додаткового покарання у виді позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з використанням комп'ютерної техніки на строк 2 роки, а також в частині застосування судом спеціальної конфіскації, ухвалити

рішення в цій частині про повернення Шахраюку всього майна, а також змінити в частині призначення його підзахисному іспитового строку на підставі ст. 75 КК, а саме зменшити цей строк до 1 року.

Захисник у поданій касаційній скарзі вказує на те, що, місцевий суд необґрунтовано призначив його підзахисному одночасно два види додаткових покарань, при цьому додаткове покарання у виді позбавлення права займатися діяльністю з використанням комп'ютерної техніки, суд призначив без врахування положень ст. 65 КК. Так, на думку захисника, застосування зазначеного додаткового покарання позбавить його підзахисного можливості займатись законною діяльністю, в якій він є фахівцем, позбавить заробітку та спричинить неможливість відшкодування збитків згідно з цивільним позовом.

Також захисник вважає, що в матеріалах кримінального провадження відсутні належні та допустимі докази на підтвердження того, що майно, щодо якого застосовано спеціальну конфіскацію, належить до передбачених ч. 1 ст. 96² КК випадків.

Крім того, зазначає, що суд, застосовуючи до Шахраюка ст. 75 КК належним чином не мотивував свого рішення в частині призначення його підзахисному іспитового строку на максимальний строк.

Оцініть доводи, наведені в скарзі захисника щодо обґрунтованості призначення засудженому додаткових покарань та призначення іспитового строку за ст. 75 КК. Визначіть, чи наявні належні підстави для застосування до Шахраюка спеціальної конфіскації. Чи невизначення у вироці судом належності майна до конкретного пункту частини першої статті 96² є підставою для скасування такого вироку?

Завдання 3. За вироком місцевого суду Наркотенко визнано винуватим і засуджено за те, що він у вересні - грудні 2017 року в невстановлені досудовим розслідуванням час та місці у невстановленої досудовим розслідуванням особи незаконно придбав особливо небезпечний наркотичний засіб – канабіс із метою збуту, який став незаконно зберігати у квартирі за адресою: м. Київ, вул. Волинська, 15, кв. 48. У подальшому він 19 грудня 2017 року приблизно о 15:10 через віконце вхідних дверей за вказаною адресою незаконно збув канабіс Поторочі (особі під вигаданими анкетними даними) за 400 грн у 2 поліетиленових пакетиках загальною масою 1,85 г. (в перерахунку на суху речовину).

Крім того, Наркотенко у кінці грудня 2017 року в неустановлений досудовим розслідуванням час та місці у невстановленої досудовим розслідуванням особи повторно незаконно придбав особливо небезпечний

наркотичний засіб – канабіс із метою збуту у великих розмірах, який став повторно незаконно зберігати у тій же квартирі. У подальшому Наркотенко 03 січня 2018 року о 18:10 за вказаною адресою через віконце вхідних дверей повторно незаконно збув тій самій особі – Поторочі за 400 грн канабіс у 2 поліетиленових пакетиках, загальною масою 1,77 г. (в перерахунку на суху речовину).

У цей же день у період із 18:40 по 21:53 в ході обшуку у квартирі за вищезазначеною адресою виявлено та вилучено 88 поліетиленових пакетиків, 1 згорток із фольги, 2 паперових згортки з канабісом загальною масою 912,64 г (у перерахунку на суху речовину), що є великим розміром.

За вироком Солом'янського районного суду м. Києва від 21 травня 2018 року Наркотенко засуджено за ч. 2 ст. 307 КК України із застосуванням ст. 69 цього Кодексу до покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років без конфіскації майна.

На підставі ст. 75 КК України Наркотенко звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням з встановленням іспитового строку тривалістю 3 роки.

Скасовано арешт, накладений ухвалами слідчих суддів Солом'янського районного суду м. Києва від 10-го та 12 січня 2018 року на автомобіль «Фольцваген», квартиру, два мобільні телефони «Самсунг», банківську карту «Ощадбанк», гроші на суму 63 400 грн.

Вирішено долю речових доказів у провадженні: наркотичний засіб – канабіс – знищено; два мобільні телефони «Самсунг» із SIM-картками, гроші на суму 63 000 грн повернуто засудженому; гроші на суму 400 грн повернуто Управлінню фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку ГУНП у м. Києві.

У апеляційній скарзі прокурор просить скасувати оскаржуваний вирок, обґрунтовуючи свої вимоги, вказує на те, що суд безпідставно не застосував у кримінальному провадженні щодо Наркотенко положень ст. 96¹ КК України щодо грошових коштів на суму 63 000 грн, одержаних ним унаслідок вчинення злочину.

Надайте правову оцінку вироку суду в частині застосування/не застосування спеціальної конфіскації. Чи може бути застосована спеціальна конфіскація до майна, щодо якого недоведено отримання його внаслідок інкримінованого засудженому злочину?

Завдання 4. За вироком суду Порушника визнано винуватим у тому, що він, працюючи на посаді охоронника загону охорони № 3 у ДСП «Чорнобильський спецкомбінат», 09 червня 2017 року близько 13:00, біля

закинутого гаража знайшов 9 металевих труб, які привласнив, щоб використати у господарстві, та намагався перевезти за межі зони відчуження без передбаченого законом дозволу і проведення дозиметричного контролю до місця свого проживання, заховавши їх під заднє сидіння автомобіля, однак того ж дня близько 16:30 був затриманий на контрольно-перепускному пункту «Дитятки», а вказані труби, загальною масою 13 кг, вилучені працівниками поліції.

За вироком Іванківського районного суду Київської області від 20 липня 2017 року Порушника засуджено за ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 267¹ КК України до покарання у виді штрафу в розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 850 грн.

Місцевий суд, урахувавши, що автомобіль Порушника був придбаний під час проживання з 2004 року однією сім'єю з його дружиною без реєстрації шлюбу, котрий зареєстровано у 2010 році, а тому в силу ст. 74 Сімейного кодексу України цей транспортний засіб є об'єктом права спільної сумісної власності вказаних осіб.

Зважаючи на положення ст. 183 Цивільного кодексу України, місцевий суд дійшов висновку про те, що автомобіль є неподільною річчю і виділити з нього частку Порушника для спеціальної конфіскації неможливо.

Отже, врахувавши положення ст. 74 Сімейного кодексу України, ст. 183 Цивільного кодексу України, ч. 5 ст. 96² Кримінального кодексу України, діючи відповідно до приписів ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка ратифікована Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР (далі – Конвенція), не знайшов підстав для застосування спеціальної конфіскації згідно ст. 96¹ КК України речового доказу – автомобіля НОМЕР ХОХО та залишив його у розпорядженні засудженого.

Апеляційний суд залишив вирок місцевого суду без змін, а апеляційну скаргу прокурора – без задоволення.

У касаційній скарзі прокурор порушує питання про скасування ухвали апеляційного суду та призначення нового розгляду в суді апеляційної інстанції на підставах істотного порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 370 КПК України) та неправильного застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 96¹ КК України). Зазначає, що суд апеляційної інстанції залишив поза увагою доводи апеляційної скарги прокурора про необхідність спеціальної конфіскації автомобіля Volkswagen Golf, який був знаряддям злочину, та не застосував положення ст. 96¹ КК України, хоча зобов'язаний був це зробити відповідно до вимог ч. 9 ст. 100 КПК України.

Чи виключається за законом можливість застосування до особи набагато суворішого кримінального правового засобу, ніж призначене покарання? Складіть проєкт касаційної скарги прокурора.

Тема 14

Примусові заходи виховного характеру

Практичне заняття – 2 год.

Завдання

Завдання 1. 07 квітня 2016 року Викрадайченко через вікно проник усередину чужого будинку, звідки таємно викрав принтер, завдавши потерпілій особі майнової шкоди на суму 2500 грн, і з викраденим майном зник з місця події. Встановлено, що Викрадайченко народився 05 серпня 2002 року. Ухвалою суду від 31 січня 2022 року кримінальне провадження стосовно Викрадайченка було закрито з відмовою від застосування до нього примусових заходів виховного характеру у зв'язку із досягненням Викрадайченка до моменту винесення ухвали повноліття. Потерпілий оскаржив ухвалу в апеляційному порядку, вимагаючи застосування до Викрадайченка покарання або, принаймні, примусових заходів виховного характеру.

Чи може суд застосувати до Викрадайченка покарання? Якщо так, то які види? Чи може суд застосувати до Викрадайченка примусові заходи виховного характеру? Якщо так, то які види? Чи може суд застосувати до Викрадайченка якийсь інший кримінально-правовий засіб? Якщо так, то який вид?

Завдання 2. 13-річний Зацікавлений обманом заманив шестирічну Беззахисну у безлюдну й віддалену місцевість, де застосувавши фізичну силу зірвав із неї одяг, після чого завдав не менше шести ударів у ділянку голови фрагментом цеглини. Зі ще живою Беззахисною він вступив у насильницькі статеві зносини, після чого полишив її і через деякий час настала смерть потерпілої. Діяння Зацікавленого були кваліфіковані як такі, що підпадають під ознаки суспільно небезпечних діянь, передбачених пунктами 2, 10 ч. 2 ст. 115, частинами 4, 5 ст. 152 КК.

Які примусові заходи виховного характеру можуть бути застосовані

до Зацікавленого? Які види покарань йому можуть бути призначені? Який строк погашення судимості Зацікавленого?

Завдання 3. 15-річна Нерідна викрала у власної матері готівкові гроші в сумі 2000 грн і кредитну банківську карточку, з використанням якої зняла у банкоматі ще 15000 грн., таким чином спричинивши своїй матері Беззахисній матеріальну шкоду на загальну суму 17000 грн. Вироком суду на підставі ч. 1 ст. 105 КК вона була звільнена від покарання і до неї застосований примусовий захід виховного характеру у виді передачі під нагляд матері.

Чи дотримався суд вимог закону при застосування примусового заходу виховного характеру щодо Нерідної?

Завдання 4. Вироком суду неповнолітній Відтермінененко був засуджений за ч. 2 ст. 185 КК України до 2 років позбавлення волі і на підставі статей 75, 104 КК України звільнений від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком 2 роки. Крім того, на підставі ст. 105 КК України до нього застосований примусовий захід виховного характеру у виді направлення в професійне училище соціальної реабілітації строком на 2 роки.

Обґрунтуйте можливість чи неможливість застосування примусових заходів виховного характеру одночасно зі звільненням неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням.

Тема 15

Інші заходи кримінально-правового характеру для юридичних осіб

1. Поняття та види таких заходів.
2. Підстави застосування

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти:

1.	Кримінальний	кодекс	України.	URL:
	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14			
	Конституція		України.	URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

Кримінально-виконавчий кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

Про застосування амністії в Україні: Закон України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/392/96-Вр.26>.

Про прокуратуру: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>

Про Положення про порядок здійснення помилювання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015>

2. Порядок відбування покарання засуджених військовослужбовців у виді тримання в дисциплінарному батальйоні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1124-21>

Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153/2008>

Про положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців: Указ Президента України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053/2001>

Порядок присвоєння кваліфікаційних класів судово-медичних експертів працівникам установ, в яких проводяться судово-медичні експертизи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1194-18>

Порядок позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів судово-медичних експертів працівникам установ, в яких проводяться судово-медичні експертизи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1193-18>

Про Національну поліцію: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Про спеціальні звання, формений одяг та знаки розрізнення в органах внутрішніх справ України: Постанова Верховної Ради України від 22 квіт. 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3135-12>

Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками: від 30 листопада 1964р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_007

Постанови Пленуму Верховного Суду

Про практику призначення судами кримінального покарання: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03>

Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05>

Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96>

Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-02>

Про практику застосування судами законодавства про звільнення від відбуття покарання засуджених, які захворіли на тяжку хворобу: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-73>

Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10>

Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05>

Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: ППВС України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06>

Література

Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Т. 1: Загальна частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Харків: Право, 2013. 376 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / редкол. В. Я. Тацій [та ін.]. Т. 17 : Кримінальне право / гол. редкол. В. Я. Тацій, 2017. 1064 с.

Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / уклад. О. П. Горох; за заг. ред. А. А. Музики. Київ: Центр навч. л-ри», 2017. 524 с. URL : <https://goo.su/HNE>

Бабанли Р. Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с. URL : http://idpnan.org.ua/files/2019/babanli-r.sh.-priznachennya-pokarannya-v-ukrayini-teoretiko-prikladni-zasadi-_d_.pdf

Інститут помилування в Україні та світі : монографія / Є. Ю. Бараш, О. Н., Ярмиш, Л. М. Дубчак та ін. ; за ред. Є. Ю. Бараша, М. І. Рудницьких. Київ : ФОРМ Кандиба Т. П., 2018. 173 с.

Білоконев В. М. Призначення покарання за сукупністю злочинів та вироків (судова практика) : монографія. Запоріжжя : Видавець Глазунов С. О., 2009. 225 с.

Богатирьова О. І., Журова І. І., Лісічков О. В. Інститут звільнення від відбування покарання у законодавстві України: навч. посібник / за заг. ред.: І. Г. Богатирьова. Київ : ВД «Дакор», 2014. 214 с.

Бурдін В. М., Мартинишин Г. Р. Призначення покарання за сукупністю вироків (кримінально-правове дослідження) : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2014. 216 с.

Винник А. О. Спеціальна конфіскація у кримінальному праві: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутріш. справ, 2021. 196 с. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3875/1/%D0%92%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>

В'юник М. В. Кримінально-правове регулювання в Україні: реалії та перспективи (аналітичні матеріали) / М. В. В'юник, М. В. Карчевський, О. Д. Арланова ; упоряд. Ю. В. Баулін. Харків : Право, 2020. 212 с. URL : https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18398/3/Analytical_materials-2020.pdf

Горох О. П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування : монографія / [наук. ред. А. А. Музика]. Харків : Право, 2019. 676 с.

Горностай А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 231 с. URL : https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFIJ_2016/Gornostay_mon_2013.pdf

Грищук В. К., Пасека О. Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутріш. справ, 2013. 248 с. URL : http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/54/1/Gruchek_Paseka_Monografiy.pdf

Грищук В. К. Философско-правовая парадигма ответственности человека : монография. Хмельницкий : Хмельниц. ун-т упр. и права, 2015. 640 с.

Дроздов О. М., Дроздова О. В. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків : Вид. буд-к «Фактор!», 2018. 624 с.

Дудоров О. О. Спеціальні засади призначення покарання. *Слово Національної школи суддів України*. 2012. № 1. С. 121–135. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/cln_2012_1_15.pdf

Дудоров О. О. Спеціальні засади призначення покарання (продовження). *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 1. С. 67–83. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/cln_2013_1_15.pdf

nbuv.gov.ua/cgi-

bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IM
AGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/cln_2013_1_10.pdf

Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навчю посібник / за
заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ, 2014. 944 с. URL :
<https://www.osce.org/files/f/documents/8/9/358166.pdf>

Єрмак О. В., Куц В. М. Конфіскація як засіб кримінально-правового
реагування : монографія. Чернігів : Вид. Лозовий В. М., 2018. 232 с.

Книженко О. О. Теоретичні засади встановлення санкцій у
кримінальному праві : монографія. Харків : Акта, 2013. 384с.

Козаченко О. В. Кримінально-правові заходи в Україні : підручник / за
ред. О. В. Козаченка. Миколаїв : Іліон, 2015. 216 с.

Корабель М. Г., Шинкарьов Ю. В. Конфіскація майна як вид
кримінального покарання : монографія. Харків : Право, 2018. 176 с. URL :
<http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6149>

Литвинов О. М., Митрофанов І. І. Концептуальна модель механізму
реалізації кримінальної відповідальності : монографія. Харків : Золота миля,
2017. 180 с.

Литвинов О. М., Назимко Є. С. Інститут покарання в кримінальному праві
України : навч. посібник. Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2013. 214 с.

Макаренко А. С. Суддівський розсуд при призначенні покарання в
Україні : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2013. 270 с.

Маслак Н. В. Кримінальна відповідальність за готування до злочину :
монографія. Харків: Право, 2010. 232 с. URL :
https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFII_2010/Maslak_2010.pdf

Мина В. В., Омельчук О. М. Філософсько-правове розуміння мети
покарання : монографія. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2014.
176 с.

Митрофанов И. И. Уголовно-правовое учение о механизме реализации
уголовной ответственности : монография. Одесса : Феникс, 2014. 448 с. URL
: <https://cutt.ly/4T9rZDY>

Митрофанов І. І. Актуальні проблеми регулювання відповідальності у
кримінальному праві : монографія. Одеса : Фенікс, 2017. 450 с. URL :
<https://cutt.ly/NT9r53F>

Мозгова В. А. Громадські роботи як вид покарання: теорія і практика :
монографія. Київ : ВД «Дакор», 2014. 248 с.

Музика А. А., Горох О. П. Покарання та його застосування за злочини
проти здоров'я населення : монографія. Київ : Паливода А. В., 2012. 404 с.

Муратова С. О. Судимість у системі інститутів Загальної частини
кримінального права України : монографія. Харків : Право, 2017. 272 с.

Назимко Є. С., Єгорова Ю. В. Умовне звільнення неповнолітніх від
покарання та його відбування у кримінальному праві України (генеза, види,
подальший розвиток) : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2016. 200 с.

Назимко Є. С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному

праві України : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2018. 336 с.

Новікова К. А. Обмеження свободи як вид покарання : монографія / наук. ред. Ю. А. Пономаренко. Харків : Право, 2019. 288 с.

Овчаренко Д. А. Покарання як соціальне та правове явище: філософсько-правові аспекти : монографія. Київ : Паливода А. В., 2015. 266 с.

Пироженко О. С. Покарання, що обмежують майнові права засуджених, за кримінальним правом України : монографія. Харків : НікаНова, 2012. 294 с.

Письменський Є. О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України : монографія / наук. ред. О. О. Дудоров. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2014. 728 с. <https://cutt.ly/LT9uwYC>

Пономаренко Ю. А. Види наказаний по уголовному праву Украины : монографія. Харьков: Издательство «ФИНН», 2009. 341 с. URL : https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18965/3/Ponomarenko_Vydy.pdf

Пономаренко Ю. А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень : монографія. Харків : Право, 2020. 720 с. URL : <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18747/1/Ponomarenko-2020.pdf>

Пономаренко Ю. А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.) : наук. нарис. Харків : Право, 2012. – 80 с. URL : https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18967/1/Ponimarenko_Shtaf.pdf

Попрас В. О. Штраф як вид покарання за кримінальним правом України : монографія. Харків: Право, 2009. 224 с.

Романюк Б. В., Бантишев О. Ф. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності в Україні: умови, порядок та перспективи розвитку цього тубінституту: монографія. Київ: Крок, 2019. 343 с.

Рябчинська О. П. Система покарань в Україні: поняття, значення та принципи побудови: Монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест-трейд, 2013. 448 с.

Туляков В. О. Кримінальна відповідальність та форми її реалізації : навч.-метод. посібник. Одеса : Фенікс, 2015. 44 с.

Тютюгін В. И. Лишение права занимать определенные должности как вид наказания по советскому уголовному праву. – Х.: Вища школа, 1982. – 145 с.

Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2023. – 254 с.

Тютюгін В. І. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання. Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права». – Харків: [б. в.], 2022. – Вип. 1(17). – ISSN 2311-9640 (online). – С. 184–212. (1,48 д.а.)

Тютюгін В. І. Конфіскація майна як вид покарання. Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права». – Харків: [б. в.], 2022. – Вип. 1(17). – С. 213–226. (0,7 д.а.)

Тютюгін В.І. Судимість як один із засобів кримінальної відповідальності. Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права». – Харків: [б. в.], 2022. – Вип. 2(18). – С. 211-250. (2,0 д.а.)

Тютюгін В.І. Чергові плоди безсистемної «новелізації» кримінального законодавства України. Вісник Асоціації кримінального права України : електрон. наук. вид. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права». – Харків: [б. в.], 2023 – Вип. 1(19). – ISSN 2311-9640 (online). С. 26-52 (1,6 д.а.)

Федорчук І. М. Обставини, які обтяжують покарання за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 240 с. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/68/1/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf>

Франчук В. В. Кримінально-правові засоби охорони економіки України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 244 с. URL : http://nbuviap.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Kryminalno-pravovi%20zasoby%20okhorony%20ekonomiky%20Ukrainy.pdf

Фріс П. Л., Шпілярович В. В. Кримінально-правова політика у сфері регулювання заходів безпеки : монографія. Харків : Право, 2020. 328 с. URL : <https://cutt.ly/2T9thTI>

Яковець І. С. Умовно-дострокове звільнення та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: монографія. Харків, 2012. 207 с. URL : <https://cutt.ly/nT9tEMW>

Яценко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру : монографія. Харків : НікаНова, 2014. 388 с.

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme>

Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua> Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>

Офіційний веб-портал Національної поліції. URL:

<https://www.npu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua>

Офіційний веб-портал ресурсу «Практика ЄСПЛ. Український аспект». URL: <https://www.echr.com.ua/rishennia-espl>

Офіційний веб-портал Базы правових позицій Верховного Суду URL: <https://lpd.court.gov.ua>

Офіційний веб-портал Єдиного державного реєстру судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>

Офіційний веб-портал Наукової бібліотеки НЮУ імені Ярослава Мудрого. URL: <https://library.nlu.edu.ua>

Офіційний веб-портал Репозитарію Наукової бібліотеки НЮУ імені Ярослава Мудрого. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua>

Офіційний веб-портал Пошуково-аналітичного порталу «Суд на долоні». URL: <https://conp.com.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінального права. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/114-kafedra-kriminalnogo-prava-1.html>

Навчальне видання

БАУЛІН Юрій Васильович,
БАЗЕЛЮК Вікторія Володимирівна,
БАЙДА Антон Олександрович,
В'ЮНИК Максим Вікторович,
ГОРНОСТАЙ Олеся Вікторівна,
ГРИГОР'ЄВА Марина Євгенівна,
ГРИНЧАК Сергій Васильович,
ГРОДЕЦЬКИЙ Юрій Васильович,
ДЕМ'ЯНЕНКО Юлія Іванівна,
ДЕМИДОВА Людмила Миколаївна,
ЄВДОКІМОВА Олена Володимирівна,
ЗАБУГА Юлія Юріївна,
ЗАЙЦЕВ Олексій Володимирович,
КИРИЧКО Василь Миколайович,
МАСЛАК Наталія Володимирівна,
НОВІКОВА Катерина Андріївна,
ПОНОМАРЕНКО Юрій Анатолійович,
РАДУТНИЙ Олександр Едуардович,
РУБАЩЕНКО Микола Анатолійович,
ТАВОЛЖАНСЬКА Юлія Сергіївна,
ХАРИТОНОВА Олена Володимирівна,
ШУЛЬЖЕНКО Надія Володимирівна,

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ»

*для студентів III курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»
1-ше видання*

Відповідальний за випуск *Ю. А. Пономаренко*

Видається в авторській редакції